

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«___» «червня» 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «БАКАЛАВР»**

**Тема: «Методика формування фінансової звітності малого підприємства
та аналізу її показників»**

Виконав(ла): Анна КОЗОРИЗ

Керівник: к.е.н. Вікторія КОЗЛОВА

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - к.е.н., доцент Вікторія КОЗЛОВА

другий розділ - к.е.н., доцент Вікторія КОЗЛОВА

Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА

Київ 2024

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«13» травня 2024 р.

ЗАВДАННЯ**на виконання кваліфікаційної роботи**

здобувача вищої освіти КОЗОРИЗ Анні Сергіївни

(прізвище, ім'я у родовому відмінку)

1. Тема кваліфікаційної роботи «Методика формування фінансової звітності малого підприємства та аналізу її показників» затверджена наказом ректора від .04.2024 № /ст.

2. Термін виконання роботи: з 13.05.2024 до 16.06.2024.

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики України, Національного підприємства України, дані обліково-інформаційної системи підприємства, фінансова, податкова, статистична звітність підприємства.

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ЇЇ АНАЛІЗУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Сутність фінансової звітності малого підприємства як об'єкт обліку і аналізу

1.2. Нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності та її аналізу на малому підприємстві

1.3. Організація та задачі формування фінансової звітності та її аналізу в умовах ПП «Бойлерон».

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА АНАЛІЗУ ЇЇ ПОКАЗНИКІВ В УМОВАХ ПП «Бойлерон»

2.1. Документальне оформлення операцій та облікові процедури на підприємстві

2.2. Формування фінансової і податкової звітності підприємства

2.3. Аналіз фінансової звітності малого підприємства та напрями удосконалення обліково-інформаційної системи ПП «Бойлерон»

Висновки до розділу 2

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:

ЛИСТ 1. Сутність фінансової звітності малого підприємства як об'єкт обліку і аналізу. ЛИСТ 2. Нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності та її аналізу на малому підприємстві. ЛИСТ 3. Організація та задачі формування фінансової звітності та її аналізу. ЛИСТ 4. Документальне оформлення операцій та облікові процедури на підприємстві. ЛИСТ. 5. Формування фінансової і податкової звітності підприємства. ЛИСТ. 6. Аналіз фінансової звітності малого підприємства та напрями удосконалення обліково-інформаційної системи підприємства.

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної роботи та надання його керівнику	13.05.2024 – 21.05.2024	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	22.05.2024 – 31.05.2024	
3	1. Узгодження кваліфікаційної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну роботу. 4. Підготовка виступу.	01.06.2024 – 04.06.2024	
4	1. Переpletення кваліфікаційної роботи, підготовка презентації та доповіді 2. Подання кваліфікаційної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	05.06.2024 06.06.2024	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	к.е.н. Вікторія КОЗЛОВА		
РОЗДІЛ 2	к.е.н. Вікторія КОЗЛОВА		

8. Дата видачі завдання: «13» травня 2024 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Вікторія КОЗЛОВА

(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Анна КОЗОРИЗ

(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Методика формування фінансової звітності малого підприємства та аналізу її показників»: 76 с., 1 рис., 19 табл., 42 літературних джерела.

Мета кваліфікаційної роботи: удосконалення теоретико-практичних засад формування фінансової звітності малого підприємства та її аналізу.

Об'єкт дослідження – процес формування фінансової звітності малого підприємства та її аналізу.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів формування фінансової звітності ПП «БОЙЛЄРОН» та її аналізу.

Методи дослідження: типологізація, табличний та графічний метод, трендовий аналіз, коефіцієнтний метод, методи і прийому аудиту.

Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, в практичній діяльності малих підприємств і аудиторських фірм.

МЕТОДИКА, ФОРМУВАННЯ, ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ, МАЛЕ ПІДПРИЄМСТВО, ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЄСВ – єдиний соціальний внесок

МСБО – міжнародні стандарти бухгалтерського обліку

МСП – мале та середнє підприємство

МСФЗ – міжнародні стандарти фінансової звітності

МШП – малоцінні та швидкозношувані предмети

НБУ – Національний банк України

НКЦПФР - Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

НП(С)БО – національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку

ПДВ – податок на додану вартість

ПКУ – Податковий Кодекс України

ПП – приватне товариство

ПРРО - програмний реєстратор розрахункових операцій

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ЇЇ АНАЛІЗУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	12
1.1. Сутність фінансової звітності малого підприємства як об'єкт обліку і аналізу.....	12
1.2. Нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності та її аналізу на малому підприємстві	19
1.3. Організація та задачі формування фінансової звітності та її аналізу в умовах ПП «Бойлерон».....	32
Висновки до розділу 1.....	34
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА АНАЛІЗУ ЇЇ ПОКАЗНИКІВ В УМОВАХ ПП «Бойлерон».....	36
2.1. Документальне оформлення операцій та облікові процедури на підприємстві.....	36
2.2. Формування фінансової і податкової звітності підприємства.....	49
2.3. Аналіз фінансової звітності малого підприємства та напрями удосконалення обліково-інформаційної системи ПП «Бойлерон».....	62
Висновки до розділу 2.....	66
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	77

ВСТУП

Актуальність проблеми. Підйом підприємницької активності та розвиток малого та середнього бізнесу можна вважати важливим економічним явищем в історії нашої країни. Передвоєнний час був періодом, коли зростала кількість малих та середніх підприємств, що розвивалися у різних галузях економіки. Підприємницький бум у передвоєнний час був важливим етапом у формуванні сучасної економіки України, сприяючи розвитку підприємництва та створюючи нові можливості для зростання бізнесу. Він був спричинений декількома факторами, основними з них є такі:

- створення сприятливого законодавчого середовища, оскільки уряд приймав ряд заходів для стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу, зокрема, шляхом прийняття законів, що спрощували реєстрацію підприємств та надавали підтримку у вигляді податкових пільг та кредитів;

- перехід від планової до ринкової економіки, який створив нові можливості для підприємництва та конкуренції;

- зростання попиту на різноманітні товари та послуги малого та середнього бізнесу;

- технологічний прогрес, впровадження нових технологій, що дозволяло малим підприємствам зменшити витрати та конкурувати з великими компаніями.

Малий бізнес виявився важливою складовою економічної системи, забезпечуючи гнучкість, постійне самооновлення та розвиток, оскільки він здатний швидше адаптуватися до змін у ринкових умовах та впроваджувати інновації, має менше бюрократичних перешкод та швидше приймає рішення. Малі підприємства підтримують місцеву економіку і є основними створювачами робочих місць у місцевих спільнотах, сприяючи зростанню економіки та підтримці місцевих громад. Малий бізнес сприяє розвитку підприємництва та креативності, підтримує творчі здібності широких верств населення, створюючи можливості для самореалізації та інновацій. Малий

бізнес допомагає забезпечити різноманіття товарів та послуг на ринку, що сприяє конкуренції та споживчому вибору, створенню нових робочих місць, збільшенню виробництва та споживання, і в підсумку - загальному економічному зростанню. Малий бізнес виступає важливим каталізатором для розвитку та зростання економічної системи, забезпечуючи гнучкість, інноваційність та розвиток творчих та організаційних здібностей населення.

Зняття адміністративно-законодавчих обмежень (дерегуляція) і активізація політики податкового та фінансового стимулювання підприємництва відкривають нові можливості для розвитку малого бізнесу, зокрема через такі чинники:

- усунення бюрократичних перешкод, спрощення процедур реєстрації підприємств, отримання ліцензій та інших адміністративних заходів, які допомагають знизити витрати та час, необхідний для запуску та управління бізнесом;

- надання пільгових умов оподаткування, зниження податкових ставок для малих підприємств, а також доступ до дешевих кредитів сприяють збільшенню доступності фінансових ресурсів та підтримці малого бізнесу;

- розвиток комунікацій, використання новітніх технологій, включаючи інтернет, мобільні додатки, соціальні мережі, що дозволяє малим підприємствам збільшити ефективність, розширити ринки та залучити нових клієнтів;

- стимулювання інновацій та підприємницької активності, що сприяє появі нових ідей та проєктів, які можуть стати основою для успішного розвитку малого бізнесу.

Актуальність реалізації зазначених заходів визначається тим, що вони сприяють створенню сприятливих умов для розвитку малого бізнесу та активізації підприємницької діяльності, що в свою чергу стимулює економічне зростання та створення нових можливостей для розвитку суспільства. Принципи стратегічного управління, обліку, аналізу та аудиту

стають все більш поширеними серед малих підприємств на всіх етапах їх життєвого циклу через такі фактори:

- зростання доступності підприємницької освіти та інформаційних ресурсів, що сприяє підвищенню обізнаності підприємців у питаннях управління, обліку та аналізу;

- застосування сучасних інформаційних технологій, таких як смартфони, хмарні технології та програмне забезпечення для управління бізнесом, що робить доступними інструменти для ефективного управління, обліку та аналізу діяльності малих підприємств;

- ініціативи держави та неприбуткових організацій щодо підтримки малого бізнесу, надання консультацій та тренінгів з управління, обліку, фінансів та бізнес-аналізу, що сприяють підвищенню компетентності підприємців у цих сферах;

- зростання конкуренції, яка змушує малі підприємства шукати ефективні способи управління, обліку та аналізу для забезпечення своєї конкурентоспроможності.

Наведені фактори поширюють принципи стратегічного управління, обліку, аналізу та аудиту серед малих підприємств, що в свою чергу сприяє підвищенню їх ефективності та конкурентоспроможності на ринку.

Підтримка малого підприємництва є одним із найважливіших завдань державної політики, особливо в умовах пострадянської трансформації, коли економіка переходила до ринкових відносин. В Україні ця політика почала формуватися ще у середині 90-их років минулого століття, а в подальшому стала однією з ключових стратегій у розвитку економіки країни. Основними інструментами, які використовуються для підтримки малого підприємництва в Україні, є:

- створення інфраструктури, яка сприяє розвитку підприємництва, включаючи бізнес-інкубатори, технопарки, консалтингові центри та інші установи, що надають підтримку та консультації для підприємців;

- введення спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності для малих підприємств, що сприяє зниженню бюрократичних та фінансових тягот;

- податкове стимулювання через надання податкових пільг для розвитку малого підприємництва, таких як зниження податкових ставок, вивільнення від податку на деякі періоди часу тощо;

- розширення доступу до підприємницької освіти та навчання для майбутніх та діючих підприємців для підвищення їхньої компетентності та здатності до успішного управління бізнесом;

- надання фінансової підтримки інноваційних проектів та стартапів для стимулюванню творчості та розвитку нових технологій.

Ці заходи допомагають створити сприятливі умови для розвитку малого підприємництва в Україні та сприяють загальному економічному зростанню країни.

Вибір теми кваліфікаційної роботи з удосконалення обліково-аналітичної та контрольної системи формування фінансової звітності малого підприємства є дуже актуальним та важливим. Ця тема відображає необхідність постійного вдосконалення управлінських процесів для забезпечення ефективного функціонування підприємства.

Мета кваліфікаційної роботи – удосконалення теоретико-практичних засад формування фінансової звітності малого підприємства та її аналізу.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки наступних *завдань*:

- визначити сутність фінансової звітності малого підприємства як об'єкта обліку і аналізу;

- систематизувати нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності та її аналізу на малому підприємстві;

- узагальнити організацію та задачі формування фінансової звітності та її аналізу в умовах ПП «Бойлерон»;

- формалізувати документальне оформлення операцій та облікові

процедури на підприємстві;

- викласти техніку і методику формування фінансової і податкової звітності підприємства;

- провести аналіз фінансової звітності малого підприємства та обґрунтувати напрями удосконалення обліково-інформаційної системи ПП «Бойлерон»

Об'єкт дослідження – процес формування фінансової звітності малого підприємства та її аналізу.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів формування фінансової звітності ПП «БОЙЛЕРОН» та її аналізу.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення завдань: типологізація, табличний та графічний метод, трендовий аналіз, коефіцієнтний метод, методи і прийому аудиту.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти, наукові публікації вітчизняних вчених у фахових виданнях, академічні видання, монографії, матеріали наукових конференцій, інтернет-ресурси, матеріали фінансової звітності ПП « БОЙЛЕРОН».

Практичне значення одержаних результатів. Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, в практичній діяльності малих підприємств.

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи розміщено на 76 сторінках друкованого тексту, у тому числі 19 таблиць, 1 рисунок та 3 додатка на 12 сторінках. Список використаних літературних джерел налічує 42 найменування і подано на 4 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ЇЇ АНАЛІЗУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Сутність фінансової звітності малого підприємства як об'єкт обліку і аналізу

Розвиток малого підприємництва є загальною тенденцією, спостережуваною у багатьох країнах світу, включаючи США, країни Західної і Східної Європи, а також Близький Схід. Вона свідчить про наявність об'єктивних факторів, що сприяють розвитку малого підприємництва, і не обов'язково є результатом специфічних рис конкретної держави. Основними об'єктивними тенденціями є:

- розвиток глобальної економіки, яка створює нові можливості для малих підприємств в області міжнародної торгівлі, інвестицій та співпраці;

- швидкий технологічний прогрес та технологічні інновації, які стають доступнішими для малих підприємств і дозволяють їм конкурувати з великими корпораціями та розвиватися на ринку;

- розвиток політики сприяння підприємництву шляхом впровадження реформ, що спрощують процедури реєстрації підприємств, надають підтримку малому бізнесу та стимулюють інновації;

- зміна у споживчих уподобаннях та попиті споживачів, яка створює нові можливості для малих підприємств у вигляді запуску нових товарів та послуг.

Облік є важливою функцією управління, яка включає в себе вимірювання, реєстрацію та систематизацію фактів та явищ у господарській діяльності підприємстві. Облік є основою для прийняття управлінських рішень, оскільки збирає, обробляє та систематизує великий обсяг економічної інформації; забезпечує збір різноманітної інформації про фінансові та господарські операції підприємства; має за мету обробку

отриманої інформації, включаючи її аналіз, класифікацію та систематизацію; є основою для складання фінансової звітності, яка надає інформацію про фінансовий стан та результативність підприємства; слугує інформаційною основою прийняття обґрунтованих управлінських рішень; на основі достовірної інформації про фінансову та господарську діяльність.

Облік може бути спрямованим на внутрішні потреби управління підприємством (внутрішній облік) або відповідати зовнішнім вимогам, таким як податкова звітність (зовнішній облік). Облік відіграє ключову роль у ефективному управлінні малим підприємством, оскільки забезпечує потрібну інформацію для прийняття рішень та контролю за фінансовою діяльністю.

Бухгалтерський облік є системою, яка забезпечує безперервне відображення господарських засобів, операцій та результатів діяльності підприємств. Він є важливою складовою фінансового управління підприємством і включає в себе реєстрацію, класифікацію, аналіз і подання фінансової інформації. Основні функції бухгалтерського обліку наведено у табл. 1.1:

Таблиця 1.1

Основні функції бухгалтерського обліку

Функція	Зміст функції
Реєстрація операцій	Бухгалтерський облік включає реєстрацію всіх фінансових операцій, що відбуваються в підприємстві, таких як купівля, продаж, оплата витрат, отримання доходів тощо.
Класифікація і обробка даних	Одержана інформація класифікується та обробляється відповідно до стандартів бухгалтерського обліку для подальшого аналізу та використання.
Підготовка фінансової звітності	На основі зібраних інформації бухгалтер формує фінансові звіти, такі як баланс, звіт про фінансові результати та звіт про готовність підприємства.
Аналіз фінансової інформації	Бухгалтерський облік надає базу для проведення аналізу фінансової діяльності підприємства, оцінки його фінансового стану та прийняття управлінських рішень.
Дотримання правил та вимог законодавства	Бухгалтерський облік повинен відповідати стандартам і вимогам законодавства щодо фінансової звітності та обліку.

Джерело: власна розробка

Бухгалтерський облік відіграє важливу роль у забезпеченні точності та достовірності фінансової інформації підприємства, а також у допомозі у прийнятті управлінських рішень.

Ключові вимоги до бухгалтерського обліку, які допомагають забезпечити точність, достовірність та коректність фінансової звітності підприємства, наведено у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Ключові вимоги до бухгалтерського обліку

Ключова вимога	Зміст ключової вимоги
Облік в розрізі планованих та звітних показників	Облік повинен відображати ті показники, які підприємство планує, розраховує та за якими звітує відповідно до встановлених форм бухгалтерської та статистичної звітності. Це допомагає забезпечити зрозумілість та порівнянність фінансової інформації.
Уніфікований облік	Облік однакових показників в різних підприємствах повинен вестися однаково, щоб забезпечити порівнянність результатів і звітності між різними підприємствами.
Своєчасність та достовірність інформації	Облікова інформація повинна бути отримана, узагальнена та передана своєчасно, щоб забезпечити можливість управління на основі актуальних даних.
Точність, об'єктивність та аналітичність інформації	Облікова інформація повинна бути точною, об'єктивною, достатньою та аналітичною для задоволення потреб управління підприємством.
Раціональність та економічність обліку	Облік повинен бути організованим з раціональної та економічної точки зору, щоб забезпечити оптимальне використання ресурсів підприємства.
Відповідність законодавству і нормативним актам	Облік повинен вестися відповідно до чинного законодавства та нормативних актів, що регулюють бухгалтерський облік та звітність.

Джерело: власна розробка

Дотримання цих вимог допомагає забезпечити надійність та цілісність фінансової звітності підприємства, що в свою чергу сприяє впевненості зацікавлених сторін та забезпечує ефективне управління бізнесом.

Предмет бухгалтерського обліку - це стан та рух коштів підприємства. Поняття «стан та рух коштів» охоплює всі фінансові операції та процеси, які пов'язані з грошовими потоками підприємства. Стан коштів відображає фінансову ситуацію підприємства в конкретний момент часу, включаючи наявність грошових та еквівалентних коштів, банківські рахунки, кредити,

заборгованості та інші фінансові активи та зобов'язання. Рух коштів відображає зміни в фінансових потоках підприємства протягом певного періоду часу, включаючи отримання та витрати грошових коштів, залучення та погашення позик, отримання доходів та витрати на виробництво та інші операції. Бухгалтерський облік стану та руху коштів є ключовою складовою фінансового управління підприємством і надає необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень, планування фінансових дій та забезпечення фінансової стабільності та ефективності підприємства.

Основні об'єкти бухгалтерського обліку наведено у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Основні об'єкти бухгалтерського обліку

Об'єкти бухгалтерського обліку	Зміст операцій
Господарські кошти, їх види, склад, рух	всі грошові та еквівалентні активи, їх види, рух та стан на певний момент часу.
Джерела формування коштів	ресурси та джерела, з яких підприємство отримує кошти, наприклад, доходи від продажу товарів, отримання кредитів, інвестиції тощо.
Господарські процеси та операції, що викликають рух та зміну коштів	операції та події, які впливають на рух та зміну фінансових ресурсів підприємства, такі як закупівля товарів, оплата рахунків, отримання доходів тощо.
Господарські факти, що мають місце у процесі діяльності підприємства	події та ситуації, які виникають у процесі діяльності підприємства і можуть впливати на його фінансове становище, наприклад, псування товарів, стихійні лиха, крадіжки тощо.
Розрахунки з юридичними та фізичними особами	всі фінансові транзакції та розрахунки, що відбуваються між підприємством та іншими суб'єктами, включаючи оплату товарів і послуг, отримання платежів, виконання зобов'язань тощо.
Доходи, витрати та фінансові результати	всі операції, що впливають на фінансовий результат підприємства, такі як отримання доходів від продажу, витрати на виробництво, податки та інші витрати, а також прибуток чи збиток.

Джерело: власна розробка

Зазначені у табл. 1.3 об'єкти є важливими для бухгалтерського обліку, оскільки вони дозволяють відображати, аналізувати та контролювати всі фінансові аспекти діяльності підприємства. Обсяг та характер господарських засобів підприємства залежать від обсягу та характеру його діяльності. Вони

охоплюють всі матеріальні та нематеріальні активи, які використовуються в діяльності підприємства для досягнення його цілей. Кошти, у свою чергу, є одним з видів господарських засобів. Вони можуть належати підприємству на правах власності або повного господарського відання. Це означає, що підприємство має повне право володіння, користування та розпорядження цими коштами відповідно до власних потреб та цілей. Кошти можуть бути представлені як грошові кошти (банкноти, монети), так і еквіваленти грошей (банківські вклади, цінні папери, банківські гарантії тощо). Вони відіграють важливу роль у фінансовому обігу підприємства, забезпечуючи потрібну ліквідність та фінансову стабільність для здійснення різних операцій та виконання зобов'язань. Господарські засоби, включаючи кошти, є ключовими ресурсами підприємства, які допомагають досягти його цілей та забезпечують ефективну функціонування.

Основними ознаками групування господарських коштів малих підприємств є:

- по-перше, групування за складом: ця ознака відображає види та склад господарських коштів підприємства. Вона охоплює всі різні категорії активів, такі як основні засоби, матеріали, товари на складі, грошові кошти в касі, грошові кошти на банківських рахунках тощо. Групування за складом допомагає підприємству краще розуміти, які ресурси в нього є, і як вони можуть бути використані для досягнення своїх цілей;

- по-друге, групування за джерелами утворення та цільовим призначенням: Ця ознака вказує на те, з яких джерел були сформовані господарські кошти підприємства та на які цілі вони призначені. Це може включати статутний капітал, прибуток, спеціальні фонди, кредити від банків, позики від різних кредиторів тощо. Групування за джерелами утворення та цільовим призначенням допомагає підприємству відстежувати, звідки йому приходять кошти, і як вони мають бути використані згідно з поставленими завданнями.

Спільно обидві ознаки створюють повний образ фінансового стану підприємства та дозволяють побудувати бухгалтерський баланс, який є ключовим фінансовим звітом для відображення фінансового стану підприємства на певний момент часу. Бухгалтерський баланс відображає активи, зобов'язання та власний капітал підприємства, що є важливим інструментом для аналізу фінансового здоров'я та прийняття управлінських рішень. Основні елементи методу бухгалтерського обліку представлено у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Основні елементи методу бухгалтерського обліку

Елементи методу	Зміст елементів
Документація та інвентаризація	ведення документації про всі господарські операції та процеси, що відбуваються на підприємстві. Це може включати складання рахунків-фактур, актів виконаних робіт, касових документів та інвентаризаційних актів, які відображають наявність та рух господарських засобів.
Оцінка та калькуляція:	методи оцінки вартості господарських засобів та процесів, що відбуваються на підприємстві; вартісне вимірювання активів та пасивів, калькуляція собівартості продукції чи послуг, а також визначення витрат на виробництво.
Рахунки та подвійний запис	використання системи рахунків та подвійного запису для реєстрації та відображення всіх господарських операцій. Подвійний запис передбачає реєстрацію кожної операції одночасно на двох протилежних рахунках: дебеті (прибутковому) та кредиті (витратному).
Бухгалтерський баланс та звітність	підсумкове узагальнення фінансового стану підприємства та результатів його діяльності на певний момент часу. Бухгалтерський баланс відображає активи, зобов'язання та власний капітал підприємства, а звітність включає в себе складання різних фінансових звітів, таких як звіт про фінансові результати, звіт про грошові потоки та інші.

Джерело: власна розробка

Ці елементи разом створюють систему бухгалтерського обліку, яка дозволяє точно відображати фінансовий стан та результати діяльності підприємства.

Подвійний запис у бухгалтерському обліку ґрунтується на двоїстості та взаємопов'язаності змін. Основна ідея подвійного запису полягає в тому, що

кожна господарська операція відображається одночасно на двох або більше рахунках. Один рахунок відображає дебет (прибуток або збільшення), а інший - кредит (витрати або зменшення). Подвійний запис дозволяє систематизувати та точно відображати всі господарські операції, забезпечуючи рівновагу між активами та пасивами на будь-який момент часу.

Ведення оперативного, бухгалтерського та статистичного обліку є важливою складовою фінансової та економічної діяльності будь-якого підприємства. Їх характеристику наведено у табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Характеристика видів обліку

Вид обліку	Характеристика
Оперативний облік	систематичний збір, обробку та аналіз інформації про господарські операції, які відбуваються щоденно або щомісячно на підприємстві. Оперативний облік допомагає керівництву підприємства в прийнятті стратегічних та оперативних рішень. Звіти оперативного обліку можуть бути підготовлені для внутрішнього використання та не завжди публікуються.
Бухгалтерський облік	ведення обліку фінансової діяльності підприємства згідно з встановленими стандартами бухгалтерського обліку. Він включає в себе реєстрацію та відображення фінансових операцій в бухгалтерських записах, складання фінансової звітності та інші облікові процедури. Бухгалтерський облік зазвичай включає складання кварталних та річних фінансових звітів, таких як баланс, звіт про фінансові результати та звіт про грошові потоки.
Статистичний облік	збір, обробка та аналіз статистичної інформації про різні аспекти діяльності підприємства. Це може включати дані про виробництво, продажі, працю та інші аспекти діяльності. Статистичний облік допомагає в оцінці ефективності та розвитку підприємства.

Джерело: власна розробка

Квартальні та річні звіти складаються як результат фінансового та статистичного обліку та можуть використовуватися для зовнішнього звітування перед зацікавленими сторонами, такими як інвестори, кредитори, урядові органи та інші. Вони мають на меті надати докладну інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства за визначений період часу.

1.2. Нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності та її аналізу на малому підприємстві

Визначення поняття МСП в законодавстві України варіює залежно від закону чи галузевого регулювання. Закон України «Про підтримку малого та середнього підприємництва» визначає МСП відповідно до таких критеріїв, як чисельність працівників, обсяг виручки та обсяг балансу. МСП визначаються як підприємства з обмеженими фінансовими та ресурсними можливостями, що займаються підприємницькою діяльністю на малих або середніх масштабах. Згідно з Законом України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», МСП (малі та середні підприємства) визначаються як емітенти пайових цінних паперів з обмеженою капіталізацією. Таке визначення МСП здебільшого звернене до підприємств, які можуть використовувати ринки капіталу для залучення фінансування через емісію пайових цінних паперів, але мають обмежену капіталізацію, що означає, що їхній обсяг акцій або інших цінних паперів на ринку капіталу не перевищує встановленого порогу. Точні критерії для визначення, коли емітент вважається МСП згідно з цим законом, можуть бути визначені самим законом або відповідними регулюючими органами і можуть включати такі параметри, як обсяг активів, обсяг доходів, чисельність працівників та інші. Це може змінюватися в залежності від конкретних вимог і положень, встановлених законодавством.

НКЦПФР України встановлює порядок розрахунку середнього значення ринкової капіталізації та сукупної номінальної вартості боргових цінних паперів, що допущені до торгів на організованому ринку. Це зроблено для того, щоби забезпечити адекватний механізм контролю та оцінки ринку цінних паперів. Середнє значення ринкової капіталізації зазвичай розраховується як середнє арифметичне значень ринкової капіталізації емітентів протягом певного періоду. Ринкова капіталізація емітента - це загальна вартість всіх випущених та обігуваних ним акцій на ринку, яка

розраховується шляхом множення ціни акції на кількість акцій у обігу. Сукупна номінальна вартість боргових цінних паперів розраховується як сума номінальних вартостей усіх виданих боргових цінних паперів, які допущені до торгів на ринку. Ці дані є важливими для аналізу та оцінки ринкової активності, а також для прийняття рішень щодо регулювання фондового ринку та інвестиційних стратегій.

Директива Європейського Парламенту і Ради 2012/27/ЄС визначає МСП (мікропідприємства, малі та середні підприємства) як категорію підприємств, на яких працює менше 250 працівників, та у яких річний обіг не перевищує 50 мільйонів євро та/або річний баланс не перевищує 43 мільйонів євро. Ці критерії використовуються для визначення розміру підприємства та його категорії, що має значення для різноманітних цілей, таких як доступ до фінансування, застосування податкових пільг та інші форми підтримки. Вони спрямовані на сприяння розвитку та підтримку малих та середніх підприємств у Європейському Союзі.

Відповідно до Господарського кодексу України, малими (незалежно від форми власності) визнаються підприємства, які відповідають таким критеріям: середньооблікова чисельність працюючих не перевищує 50 осіб за звітний (фінансовий) рік; обсяг валового доходу не перевищує 70 мільйонів гривень за цей період. Ці критерії використовуються для визначення розміру підприємства та його категорії у контексті українського законодавства. Малим підприємствам можуть надаватися певні пільги та підтримка, зокрема у сфері оподаткування, доступу до фінансових ресурсів, регуляторного контролю тощо. Визначення таких критеріїв спрямоване на підтримку та розвиток малих підприємств в Україні.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» також встановлює критерії поділу підприємств за розміром. Згідно з цим законом, підприємства поділяються на такі категорії:

- малі підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік не перевищує 100 осіб, або середньорічний обсяг доходів за

такий період не перевищує еквівалент 30 мільйонів євро в національній валюті;

- середні підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік перевищує 100 осіб, але не перевищує 250 осіб, або середньорічний обсяг доходів за такий період перевищує еквівалент 30 мільйонів євро в національній валюті, але не перевищує еквівалент 100 мільйонів євро в національній валюті.

Ці критерії допомагають визначити категорію підприємства та встановити відповідні обов'язки щодо фінансового звітування та бухгалтерського обліку, а також можуть впливати на застосування податкових ставок та інші аспекти регулювання.

НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» встановлює порядок формування фінансової звітності для малих і мікропідприємств. Ця нормативна база передбачає складання двох основних форм фінансової звітності: балансу і звіту про фінансові результати. Вони представлені у відповідних формах:

Баланс:

Форма № 1-м: Баланс для малих підприємств.

Форма № 1-мс: Баланс для мікропідприємств.

Звіт про фінансові результати:

Форма № 2-м: Звіт про фінансові результати для малих підприємств.

Форма № 2-мс: Звіт про фінансові результати для мікропідприємств.

Ці форми спрощеної фінансової звітності дозволяють малим і мікропідприємствам зменшити витрати на бухгалтерський облік і звітність, зберігаючи при цьому необхідний рівень інформації для внутрішнього управління та зовнішнього аналізу фінансового стану підприємства.

Баланс є одним із основних фінансових звітів, який відображає фінансове становище підприємства на певний момент часу. Він представляє кінцеві результати фінансових рішень, прийнятих підприємством протягом

певного періоду, і дає уявлення про наявність та розподіл ресурсів. У балансі відображаються такі компоненти:

- активи - це ресурси та права, які належать підприємству та можуть приносити йому користь у майбутньому. Сюди входять грошові кошти, товари, обладнання, нерухомість, права вимоги та інші активи;

- пасиви - це зобов'язання перед кредиторами та власники підприємства. Сюди входять кредити, заборгованість перед постачальниками, податкові зобов'язання та інші зобов'язання;

- власний капітал - це ресурси, які належать власникам підприємства. Він представляє розмір інвестицій в підприємство та капітал, який залишається після врахування всіх зобов'язань.

Баланс допомагає управлінцям, інвесторам та іншим зацікавленим сторонам оцінити фінансову стійкість та ефективність управління підприємством. Форма № 1-м нового Балансу для малих підприємств може відрізнитися від попередньої форми звітності, яка використовувалася за дії раніше чинної редакції НП(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», а також від форми балансу, передбаченої для звичайних підприємств. Основні відмінності нової форми балансу систематизовано у табл. 1.6:

Таблиця 1.6

Основні характеристики нової форми балансу малих підприємств

Ознака	Характеристика
Формат і структура	Інша структуру та формат представлення порівняно з попередньою формою або з формою балансу для звичайних підприємств. Це включає інші розділи, підзвітні рахунки або змінену послідовність представлення показників.
Вимоги до розкриття інформації	Розширені вимоги до розкриття певної інформації, яка дозволяє краще розуміти фінансове становище підприємства.
Адаптація до міжнародних стандартів	Більша адаптація до міжнародних стандартів фінансової звітності, врахування місцевих особливостей та вимог законодавства.
Врахування специфіки малих підприємств	Краще врахування потреб малих підприємств у порівнянні зі стандартними формами для звичайних підприємств.

Джерело: власна розробка

Ці відмінності включають або виключають певні показники, дозволяють змінювати їх структуру або спосіб представлення, щоби краще відповідати потребам малих підприємств та забезпечити зручніше та ефективніше фінансове звітування.

По-перше, укрупненість окремих статей балансу може бути однією з основних ознак нової форми балансу для малих підприємств. Це означає, що деякі дрібні показники можуть бути об'єднані у більші категорії або групи, що спрощує процес складання звітності та робить її більш зрозумілою для користувачів. Наприклад, замість розгортання кожного виду товарів чи послуг на окремі підпункти балансу, вони можуть бути об'єднані у загальну категорію «Товари на складі» або «Необоротні активи». Це може бути корисним для малих підприємств, оскільки вони часто мають обмежені ресурси для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Укрупнення деяких статей балансу дозволяє заощадити час та зусилля бухгалтерів, спрощує аналіз фінансових результатів та зрозуміння фінансового стану підприємства для зацікавлених сторін.

По-друге, При звітуванні згідно з НП(С)БО 25, активи, які не відповідають встановленим критеріям визнання, не включаються до балансу. Такий підхід дозволяє більш точно відображати фінансовий стан підприємства, оскільки неякісні активи не перевищуються на балансі. Замість цього, вони можуть бути списані на витрати звітного періоду, що відображає реальну вартість ресурсів, доступних підприємству для використання у власній діяльності. Це допомагає забезпечити точніше уявлення про реальний фінансовий стан підприємства, уникаючи переоцінки активів та забезпечуючи, що фінансові звіти відображають справжню вартість майна та ресурсів підприємства. Такий підхід сприяє підвищенню довіри до фінансової звітності та поліпшенню якості фінансового аналізу для управлінських рішень.

По-третє, відмінність у складі Балансу для мікропідприємств породжена спрощеними вимогами НП(С)БО 25. Відсутність рядка

«Незавершені капітальні інвестиції» у формі № 1-м свідчить про те, що мікропідприємства можуть не мати значних обсягів незавершених капітальних інвестицій, як це може бути у великих підприємств. Таке рішення може бути обґрунтоване тим, що мікропідприємства, як правило, мають більш обмежені фінансові ресурси та масштаби діяльності, і їхні капітальні інвестиції можуть бути меншими за обсягом і складати менший вплив на фінансові показники. Таким чином, вимоги до складу фінансової звітності для мікропідприємств можуть бути меншими, щоб спростити їхнє ведення та зменшити адміністративне навантаження на підприємства цього розміру.

По-четверте, відмінність у складі спрощеного балансу за Формою №1-м та повного балансу за Формою №1 обумовлена особливостями фінансової звітності для малих підприємств. У спрощеному балансі за Формою №1-мс не передбачено окремих рядків для відображення нематеріальних активів, оскільки облік цих активів проводиться у скороченому форматі. Для визначення залишкової вартості необоротних активів у спрощеному балансі можна скористатися залишками, що рахуються на відповідних рахунках, таких як 10 «Основні засоби», 12 «Нематеріальні активи», 11 «Інші необоротні матеріальні активи», а також за рахунком 13 «Знос необоротних активів». Різниця між первісною вартістю об'єктів та їхнім зносом відобразатиметься у результируючій залишковій вартості, яка включається до складу активу Балансу.

По-п'яте, важлива відмінність між формою № 1-м та формою № 1. У формі № 1-м у статті «Довгострокові фінансові інвестиції» не передбачено окремих рядків для виділення фінансових інвестицій, здійснених через участь у капіталі, тобто тих інвестицій, у яких підприємство має значний вплив на управління або контроль над іншим підприємством. Замість цього, у цьому рядку відображаються всі довгострокові фінансові інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який час. Дані для заповнення рядка 1030 можуть бути взяті на сальдо рахунку 14 «Довгострокові фінансові

інвестиції». У балансі мікропідприємства, за Формою № 1, стаття «Довгострокові фінансові інвестиції» не відображається, оскільки дана форма передбачає спрощений звітний формат для малих підприємств.

По-шосте, стаття «Інші необоротні активи» відображає суми необоротних активів, які не можуть бути включені до вищезгаданих статей Балансу. Ця стаття включає в себе різноманітні активи, які не належать до нематеріальних активів, основних засобів або інших конкретних категорій необоротних активів. Зокрема, до цієї категорії можуть входити такі активи, як недооцінені запаси, незавершене будівництво, нематеріальні активи, які не відповідають критеріям визнання, або інші подібні активи. У формі №1-м та формі №1-мс залишки за рахунком 18 «Інші необоротні активи» повністю переносяться до рядка 1090. Це означає, що всі суми, які належать до категорії «Інші необоротні активи», відображаються у відповідному рядку цих форм звітності.

По-сьоме, методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку для малих підприємств, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 15 червня 2011 року, надають інструкції щодо організації та ведення обліку для цієї категорії підприємств. Одним з основних принципів цих рекомендацій є згрупований вигляд інформації з реєстрів бухгалтерського обліку, що передається до спрощеного фінансового звіту. Це означає, що дані про господарські операції за звітний період збираються та представляються у вигляді згрупованих резюмованих показників, які відображають основні аспекти фінансової діяльності підприємства. Це спрощує процес складання фінансової звітності та робить її більш зрозумілою для користувачів.

Це відповідає загальним принципам бухгалтерського обліку в Україні. Господарські операції, які проводяться в національній валюті (гривнях), відображаються в реєстрах у відповідних сумах в гривнях і копійках. Операції, проведені в іноземній валюті, перераховуються в гривні за офіційним курсом, встановленим Національним банком України на дату

здійснення операції. Такий підхід дозволяє уніфікувати облік і спрощує порівняння фінансових показників в умовах національної валюти.

Процес формування спрощеної фінансової звітності на основі облікових реєстрів малих підприємств включає такі етапи, систематизовані у табл. 1.7.

Таблиця 1.7

Процес формування спрощеної фінансової звітності на основі облікових реєстрів малих підприємств

Етап процесу	Зміст процесу
Заповнення облікових реєстрів	підприємство здійснює записи всіх фінансових операцій, які відбуваються протягом звітного періоду, відповідно до вимог законодавства та методичних рекомендацій.
Агрегація і підсумкове узагальнення даних	інформація, яка міститься в облікових реєстрах, агрегується та узагальнюється для формування звітної інформації.
Складання спрощеної фінансової звітності	на основі підготовлених даних складаються звітні форми, які включаються до спрощеної фінансової звітності.
Перевірка та коригування помилок	перед поданням звітності на затвердження або оприлюдненням звітів, проводиться перевірка на наявність помилок та їх коригування.
Подання звітності	остаточні звіти подаються до відповідних органів чи оприлюднюються згідно з вимогами законодавства.
Аналіз та внутрішнє використання	отримана фінансова звітність може використовуватися для внутрішнього аналізу фінансового стану підприємства та для прийняття управлінських рішень.
Подання звітності до податкових та інших органів	спрощена фінансова звітність може бути також використана для подання звітності до податкових та інших державних органів.

Джерело: власна розробка

Журнали 1-мс та Журнал 2-мс використовуються для обліку активів, капіталу і зобов'язань малого підприємства відповідно і допомагають вести систематичний облік фінансових операцій, а також формувати необхідну інформацію для подальшого аналізу та складання фінансової звітності малого підприємства.

Журнал 1-мс (Облік активів). У цьому журналі фіксуються всі операції, пов'язані з придбанням, реалізацією, використанням та іншими операціями, що стосуються активів підприємства. Кожен запис містить інформацію про дату операції, деталі операції, суму та інші необхідні дані. Записи у Журналі

1-мс служать основою для формування фінансової звітності щодо активів підприємства.

Журнал 2-мс (Облік капіталу і зобов'язань). Цей журнал відображає всі операції, пов'язані з формуванням капіталу, отриманням і використанням кредитів, погашенням зобов'язань та інші операції, що стосуються капіталу і зобов'язань підприємства. Кожен запис містить деталі операції, суму, дату та інші важливі дані. Журнал 2-мс також є основою для формування фінансової звітності щодо капіталу і зобов'язань підприємства.

Журнал 3-мс (Облік доходів) та Журнал 4-мс (Облік витрат і зобов'язань) є важливими складовими системи обліку фінансових операцій малого підприємства. Вони допомагають підприємствам вести систематичний облік доходів, витрат і зобов'язань, що дозволяє правильно визначати фінансовий стан підприємства, а також формувати фінансову звітність та здійснювати аналіз фінансової діяльності.

Журнал 3-мс (Облік доходів). У цьому журналі реєструються всі доходи, отримані підприємством протягом звітного періоду. Кожен запис містить інформацію про джерело доходу, суму, дату та інші деталі операції. Доходи можуть бути отримані від різних джерел, таких як продаж товарів чи послуг, інвестиційні доходи, а також інші джерела.

Журнал 4-мс (Облік витрат і зобов'язань). У цьому журналі реєструються всі витрати та зобов'язання, що виникають у підприємства протягом звітного періоду. Витрати можуть включати витрати на закупівлю сировини та матеріалів, оплату праці, амортизацію, витрати на рекламу та маркетинг, оплату послуг тощо. Кожен запис містить деталі операції, суму, дату та інші необхідні дані.

Найбільш важливими відомостями для систематичного обліку різних аспектів діяльності малого підприємства є:

1. Відомість 1.1-мс (Облік необоротних активів), у якій фіксується інформація про всі необоротні активи підприємства, такі як основні засоби,

нематеріальні активи тощо. Кожен запис містить деталі про актив, такі як його назва, первісна вартість, дата придбання, а також інші характеристики.

2. Відомість 1.2-мс (Облік нарахування амортизації), яка містить інформацію про нарахування амортизації на необоротні активи протягом звітного періоду. Кожен запис включає дані про об'єкт амортизації, суму нарахування, період інвестиції та інші відомості.

3. Відомість 2.1-мс (Облік розрахунків з постачальниками, іншими кредиторами та бюджетом), у якій реєструється інформація про розрахунки з постачальниками, іншими кредиторами та податковими органами. Кожен запис містить деталі операції, суму платежу, дату та інші важливі відомості.

4. Відомість 2.2-мс (Облік розрахунків з працівниками), у якій фіксується інформація про розрахунки з працівниками, зокрема оплату праці, податкові внески тощо. Кожен запис містить деталі операції, суму виплати, період, за який здійснюється розрахунок, та інші відомості.

5. Відомість 4.1-мс (Облік витрат на ремонт та поліпшення основних засобів), яка включає інформацію про витрати, пов'язані з ремонтом та поліпшенням основних засобів підприємства. Кожен запис містить деталі операції, суму витрат, дату проведення робіт та інші характеристики.

Зазначені відомості допомагають підприємству систематично вести облік різних аспектів його діяльності та забезпечують достовірну та повну інформацію для формування фінансової звітності.

Використання додаткових реєстрів для узагальнення інформації про господарські операції є допустимим. Це може стати необхідним для деталізації і уточнення інформації про конкретні операції з активами, зобов'язаннями, капіталом, доходами та витратами. Після узагальнення відомостей у додаткових реєстрах дані переносяться до відповідних журналів для більш структурованого обліку та подальшого використання у фінансовій звітності.

Записи у журналах зазвичай здійснюються на основі первинних документів у хронологічному порядку. Однак, якщо є декілька однотипних

господарських операцій, які можна об'єднати за їхнім економічним змістом, то первинні документи за цими операціями можуть групуватися, а їхні підсумкові дані можуть бути внесені до відповідного журналу разом. Це дозволяє ефективніше вести облік та зменшує обсяг записів у журналах, не втрачаючи при цьому інформаційну повноту.

Процедура перенесення залишків на початок звітної періоду з журналів 1-мс та 2-мс дійсно передбачає відкриття записів з сумами залишків на початок періоду. Ці суми переносяться з рядка «Залишок на кінець періоду» журналів 1-мс та 2-мс за попередній звітний період. Проте, новостворені малі підприємства не заповнюють рядок «Залишок на початок періоду», оскільки вони розпочинають свою діяльність з чистого аркуша, без попередніх звітних періодів, тому для них цей рядок залишається порожнім.

Застосування реєстраторів розрахункових операцій є обов'язковим для малих підприємств, що працюють у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг. Це передбачено спеціальним законодавством, яке визначає правові засади їх використання. Дія цього закону поширюється на всіх суб'єктів господарювання, їх господарські одиниці та представників (уповноважених осіб) суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції у готівковій та/або безготівковій формі.

Умови воєнного стану вносять певні зміни у функціонування регулятивних механізмів, таких як обслуговування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг. Стаття 5 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» передбачає, що під час воєнного стану, коли немає можливості для зв'язку між пунктом реєстрації розрахункових операцій та фіскальним сервером контролюючого органу, операції можуть проводитися в режимі офлайн. Це означає, що протягом обмеженого періоду, не більше 36 годин, можливість здійснення розрахункових операцій забезпечується створенням електронних розрахункових документів, яким присвоюються фіскальні номери із

попередньо сформованого діапазону фіскальних номерів, що забезпечує контролюючий орган.

Це означає, що протягом обмеженого періоду, не більше 36 годин, можливість здійснення розрахункових операцій забезпечується створенням електронних розрахункових документів, яким присвоюються фіскальні номери із попередньо сформованого діапазону фіскальних номерів, що забезпечує контролюючий орган. Суб'єкт господарювання може використовувати ці фіскальні номери протягом обмеженого періоду, а саме не більше 168 годин протягом календарного місяця.

Згідно з новим пунктом 13 Закону України від 15 березня 2022 року № 2120-ІХ, який вносить зміни до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України стосовно дії норм на період воєнного стану, внесені наступні зміни, які вносять певні корективи у правовому регулюванні умов ведення бізнесу в умовах надзвичайної ситуації:

1. Додано розділ II «Прикінцеві положення» до Закону № 265, який регулює питання термінів дії норм, пов'язаних із використанням ПРРО у період воєнного стану.

2. Зупинено дію абзацу сьомого статті 5 Закону № 265, який забороняв використання ПРРО у період відсутності зв'язку між ПРРО та фіскальним сервером контролюючого органу без отримання діапазону фіскальних номерів від контролюючого органу.

У Податковому кодексі України передбачено спеціальний податковий режим для малих підприємств, який називається «Спрощена система оподаткування, обліку та звітності». Цей режим встановлює спрощену процедуру оподаткування, обліку та звітності для малих підприємств з метою зменшення податкового тягаря та спрощення ведення бухгалтерського обліку. Глава 1 розділу XIV Податкового кодексу України містить положення щодо застосування цього спеціального податкового режиму. Вона визначає обов'язковість та умови застосування цього режиму, процедуру

реєстрації малих підприємств для його використання, а також порядок податкового обліку та звітності за цим режимом.

Основні особливості спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності для малих підприємств включають зменшені вимоги до бухгалтерського обліку, спрощену процедуру розрахунку податків та звітності, а також знижені податкові ставки. Цей режим створений для сприяння розвитку малого бізнесу та зменшення адміністративних та фінансових бар'єрів перед малими підприємствами.

Статті розділу XIII «Податок на прибуток підприємств» Податкового кодексу України регулюють оподаткування підприємств. Стаття 291 встановлює загальні принципи та поняття, пов'язані з оподаткуванням підприємств. Стаття 292 визначає порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку перших, других і третіх груп. Стаття 292-1 регулює об'єкт та базу оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи. Стаття 293 встановлює ставки єдиного податку для різних груп платників. Відповідно до пункту 293.3 Податкового кодексу України, відсоткова ставка єдиного податку для платників третьої групи встановлюється у розмірі: 3% доходу, якщо суб'єкт господарювання сплачує ПДВ відповідно до Податкового кодексу України; 5% доходу, якщо суб'єкт господарювання включає ПДВ до складу ціни (цін) відповідно до Податкового кодексу України. Відсоткова ставка єдиного податку для платників єдиного податку третьої групи, які використовують особливості оподаткування, встановлені на період воєнного стану, становить 2% доходу. Дохід визначається відповідно до статті 292 Податкового кодексу України, яка передбачає порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої – третьої груп.

Стаття 294 визначає період, за який податковий звіт подається до податкових органів. Стаття 295 регулює порядок нарахування та строки сплати єдиного податку. Стаття 296 встановлює вимоги до ведення обліку та складення фінансової звітності платниками єдиного податку. Стаття 297

визначає особливості нарахування, сплати та подання звітності для певних категорій платників. Стаття 298 регулює порядок обрання або переходу на спрощену систему оподаткування для платників. Стаття 299 визначає порядок реєстрації та анулювання реєстрації платників єдиного податку. Стаття 300 регулює відповідальність платників єдиного податку за порушення податкового законодавства. Ці статті встановлюють важливі правила та процедури оподаткування для підприємств, які використовують єдиний податок.

1.3. Організація та задачі формування фінансової звітності та її аналізу в умовах ПП «Бойлерон»

Підприємство ПП «БОЙЛЕРОН» зареєстровано 19.05.2015 за юридичною адресою Україна, **1, Одеська обл., Балтський р-н, місто Балта(з), вул.Поштова, будинок **, квартира **. Керівником організації є СТРЕМЕНОВСЬКИЙ БОГДАН АНАТОЛІЙОВИЧ. Розмір статутного капіталу складає 350000 тис. грн. Код ЄДРПОУ 39795595.

Організаційно-правова форма - Приватне підприємство

Види діяльності

Основний: 47.54 Роздрібна торгівля побутовими електротоварами в спеціалізованих магазинах.

Інші:

43.21 Електромонтажні роботи

43.22 Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування

43.99 Інші спеціалізовані будівельні роботи, н.в.і.у.

Місцезнаходження реєстраційної справи

Балтська міська рада Одеської області

Дата та номер запису про взяття та зняття з обліку в податкових органах

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

Ідентифікаційний код органу: 37507880

Дата взяття на облік: 20.05.2015

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ, БАЛТСЬКА
ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ

Ідентифікаційний код органу: 44069166

Відомості про відомчий реєстр: Реєстр платників податків

Дата взяття на облік: 20.05.2015

Номер взяття на облік: 150815065888

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ, БАЛТСЬКА
ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ

Ідентифікаційний код органу: 44069166

Відомості про відомчий реєстр: Реєстр платників єдиного внеску

Дата взяття на облік: 20.05.2015

Номер взяття на облік: 10000000397556

ПП «БОЙЛЄРОН» бере участь у тендерах. Зокрема, замовником є Ліцей № 1 Гостомельської селищної ради Бучанського району Київської області (договір від 15.06.2017 на суму 7560 грн.). Опис лоту – монтаж водонагрівача klima hitze flat dry fud 10020/2h mr (1 штука).

Ефективна організація бухгалтерського обліку є важливою для малих підприємств з кількістю ресурсів, обмеженою в порівнянні з великими організаціями. Ось кілька ключових аспектів, які слід враховувати:

- визначення системи обліку, яка найкраще підходить для конкретних потреб підприємства;

- створення плану обліку, що визначає, яка інформація буде збиратися, яким чином і як часто це буде робитися. План має бути гнучким, щоби відповідати змінам в потребах бізнесу;

- використання бухгалтерського програмного забезпечення для спрощення процесу обліку, забезпечення точності та ефективності;
- ретельне ведення документації, зберігання документів, пов'язаних із фінансовою діяльністю підприємства, оскільки це може знадобитися для подальшої перевірки або аудиту;
- регулярні перевірки обліку для переконання у його точності і повноті, виявлення помилок або недоліки, які потрібно виправити;
- навчання персоналу, який розуміє процеси обліку та вміє працювати з програмним забезпеченням, якщо воно використовується;
- впровадження системи внутрішнього контролю для запобігання шахрайству та помилкам в обліку;

В умовах ПП «БОЙЛЄРОН» функції директора і головного бухгалтера об'єднує власник Стременовський Богдан Анатолійович, також до штату підприємства входить ще дві особи – головний менеджер і касир, інші особи працюють на умовах цивільно-трудоових договорів.

Основне призначення організації бухгалтерського обліку в умовах ПП «БОЙЛЄРОН»: забезпечити методологічно правильне відображення майна і капіталу власника, господарських операцій та результатів його діяльності; у порядкувати обліковий процес; надати йому планомірність та цілеспрямованість; забезпечити ефективність обліку.

Функції працівників ПП «БОЙЛЄРОН» регламентуються у посадових інструкціях, які мають такі розділи: загальні положення, обов'язки, права, відповідальність. Вони розробляються Стременовським Богданом Анатолійовичем кожному робітнику підприємстві і призначені для конкретних виконавців.

Висновки до розділу 1

1. Систематизовано фактори, які виявляються важливими каталізаторами для росту малого підприємництва в різних країнах, що

підтримує твердження про об'єктивність цієї тенденції у розвинених економіках.

2. В Україні фінансова звітність малих підприємств формується відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» і Національного положення (стандарту) фінансової звітності для малих і середніх підприємств НП(С)БО 25 «Спрощена звітність». Цей стандарт передбачає складання лише двох форм фінансової звітності: балансу і звіту про фінансові результати. Вони відрізняються для малих і мікропідприємств за рівнем деталізації показників. Основними відмінностями між звітністю для малих та мікропідприємств є різні розміри та формати відображення показників. Для мікропідприємств вимоги до звітності є меншими, що дозволяє спростити процес складання звітності та зменшити витрати на це.

3. Об'єктом кваліфікаційної роботи є підприємство ПП «БОЙЛЄРОН», зареєстроване 19.05.2015 за юридичною адресою Україна, Одеська обл., Балтський р-н, місто Балта(з), вул.Поштова, будинок 13. Розмір статутного капіталу складає 350,0 тис. грн. Організаційно-правова форма - Приватне підприємство. Види діяльності - основний: 47.54 Роздрібна торгівля побутовими електротоварами в спеціалізованих магазинах, інші: 43.21 Електромонтажні роботи, 43.22 Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування, 43.99 Інші спеціалізовані будівельні роботи.

4. Налаштування ефективної системи бухгалтерського обліку допоможе малим підприємствам забезпечити фінансову стабільність та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА АНАЛІЗУ ЇЇ ПОКАЗНИКІВ В УМОВАХ ПП «Бойлерон»

2.1. Документальне оформлення операцій та облікові процедури на підприємстві

Застосування типового плану рахунків, затвердженого Міністерством фінансів України, дійсно є важливою складовою правильної організації обліку для суб'єктів господарювання. Цей план рахунків є типовим і єдиним для всіх підприємств різних форм власності та видів діяльності. Він надає єдиний стандартний набір рахунків, який дозволяє стандартизувати облікову систему і забезпечити її взаємодію та порівнянність фінансової звітності між різними суб'єктами господарювання. Це допомагає забезпечити консистентність, точність і зрозумілість фінансової звітності, що важливо для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Розробка робочого плану рахунків бухгалтерського обліку є важливим етапом для забезпечення ефективності облікової системи конкретного підприємства. Створення такого плану дозволяє адаптувати загальний типовий план рахунків до специфіки та потреб конкретного підприємства. Розробка робочого плану рахунків ПП «БОЙЛЄРОН» на основі типового плану рахунків є логічним кроком для оптимізації облікової системи підприємства. Цей робочий план враховує специфіку та обсяг діяльності підприємства, що дозволяє використовувати оптимальний перелік рахунків для ведення бухгалтерського обліку.

Такий індивідуалізований план рахунків допомагає підприємству в ефективному контролі над фінансовою діяльністю, забезпечуючи точне відображення фінансової інформації та зручність в управлінні фінансами.

Використання скороченого плану рахунків і об'єднання обліку економічно однорідних об'єктів на одному рахунку - це стратегічний підхід, який допомагає спростити бухгалтерський облік і зменшити кількість рахунків, що ведуться в системі. Це особливо корисно для компаній зі складною структурою або різноманітними операціями, які можуть групувати схожі операції разом для ефективнішого аналізу та звітності.

Перелік документів, що використовуються для первинного відображення господарських операцій, також є ключовою складовою частиною організації обліку. Ці документи служать джерелом інформації для бухгалтерів і фінансових аналітиків, які використовують їх для реєстрації та аналізу фінансових операцій підприємства. Вони можуть включати такі документи, як накладні, рахунки-фактури, касові ордери, розрахункові документи тощо. Ефективне використання переліку документів разом із скороченим планом рахунків допомагає ПП «БОЙЛЕРОН» забезпечити точність та надійність свого бухгалтерського обліку, а також спростити процеси звітності і фінансового аналізу.

Виправдано відзначити важливість документації у бухгалтерському обліку. Документи є основним джерелом інформації для бухгалтерського обліку, оскільки вони підтверджують факт господарської операції та її умови. Вони не лише реєструють фактичні події, що відбуваються у підприємстві, але й визначають правовий статус цих операцій та формують основу для різних операційних, податкових та фінансових рішень. Документація повинна бути складена чітко, своєчасно та відповідно до встановлених нормативів. Це забезпечує її достовірність і надійність, а також полегшує процес обліку та аналізу фінансових даних. Необхідно також враховувати, що деякі операції можуть вимагати спеціальних форм документів згідно з законодавством або внутрішніми політиками підприємства. Такий підхід до документації допомагає забезпечити точність та надійність бухгалтерського обліку, а також виконання всіх законодавчих вимог.

Система документообігу відображає основні етапи, які документи проходять від їх створення до здачі на зберігання в архів. Основні стадії документообігу у ПП «Бойлерон» представлені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Основні стадії документообігу у ПП «Бойлерон»

№ п/п	Стадія	Характеристика стадії
1	Створення документа	Це перший етап, коли документ готується та створюється відповідно до потреб бізнесу.
2	Прийом та перевірка документа	Документ приймається у відділ документообігу, де проводиться його перевірка на відповідність встановленим вимогам.
3	Облікова обробка	Документ підлягає обробці відповідно до внутрішніх процедур та правил підприємства.
4	Запис даних документа в облікові реєстри	Інформація з документа вноситься в облікові системи або реєстри для подальшого контролю та аналізу.
5	Звірка та ув'язування записів	Здійснюється перевірка правильності та відповідності інформації, що міститься в документах, з інформацією, занесеною до облікових реєстрів.
6	Передача до архіву	Після відповідного періоду зберігання документ переводиться до архіву для подальшого зберігання.

Джерело: власна розробка

Головний бухгалтер несе відповідальність за організацію цього процесу та забезпечення виконання всіх вимог щодо документообігу. Це важливий аспект управління документацією, який допомагає забезпечити ефективний та організований облік документів у підприємстві.

Графік документообігу є важливим інструментом для організації та контролю руху документів у підприємстві. Головний бухгалтер ПП «БОЙЛЕРОН» визначає основні етапи документообігу та встановлює чіткі терміни для їх виконання. Основні кроки при розробці графіка документообігу представлені у табл. 2.2: Графік документообігу має бути ретельно розроблений та чітко дотримуватися всіма працівниками підприємства. Це допоможе уникнути затримок, забезпечить організований рух документів та підвищить ефективність роботи всього підприємства.

Належне зберігання документів та організований архів є ключовими складовими ефективного документообігу на підприємстві.

Таблиця 2.2

Основні кроки при розробці графіка документообігу ПП «БОЙЛЄРОН»

№ з/п	Крок	Зміст кроку
1	Визначення переліку документів	Головний бухгалтер повинен визначити всі типи документів, які використовуються на підприємстві, включаючи їх найменування та номери форм.
2	Встановлення кількості екземплярів	Для кожного документа визначається кількість екземплярів, які необхідно виписати, а також призначаються виконавці, які будуть займатися цим.
3	Призначення виконавців	Для кожної стадії документообігу призначаються відповідальні особи, які візьмуть на себе виконання певних завдань.
4	Встановлення термінів виконання	Для кожної стадії документообігу встановлюються конкретні терміни виконання, щоб забезпечити своєчасне та ефективне переміщення документів.

Джерело: власна розробка

Організація архіву дозволяє забезпечити безпечне та систематизоване зберігання документів, а також швидке їх знаходження при необхідності. Для цього важливо враховувати аспекти, наведені у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Вимоги до збереження документів в архіві ПП «БОЙЛЄРОН»

№ з/п	Вимога	Заходи з її реалізації
1	Класифікація і сортування	Документи повинні бути сортовані та класифіковані за певними критеріями, такими як тип операції, дата, клієнт або постачальник, щоб легко їх знаходити.
2	Зберігання за характером операцій:	Документи з однаковим характером операцій або тим, що враховуються в межах певного проекту чи ділової справи, повинні зберігатися разом.
3	Система позначень	Кожна папка або ящик повинні мати чітке позначення, включаючи назву, номер, символ або будь-яку іншу ідентифікаційну інформацію.
4	Використання горизонтального та вертикального зберігання	Горизонтальне зберігання, коли документи зберігаються один на одному, може бути ефективним для короткочасного зберігання. Вертикальне зберігання, коли документи зберігаються один за одним, забезпечує зручний доступ до будь-якої папки.
5	Документація архіву	Всі документи повинні бути правильно задокументовані, з вказівкою дати зберігання, терміну зберігання та іншої необхідної інформації.

Джерело: власна розробка

Ці підходи допомагають забезпечити належне зберігання документів та організувати архів таким чином, щоб забезпечити ефективний та швидкий

Встановлені ПП «БОЙЛЄРОН» терміни зберігання документів відповідають вимогам законодавства та стандартам облікової практики. Ці терміни враховують специфіку діяльності підприємства та характеристики різних типів документів. Важливо дотримуватись цих термінів для забезпечення належного обліку та відповідності до вимог податкового та фінансового законодавства. Зберігання документів на визначені терміни допомагає зберегти історію фінансових та господарських операцій підприємства та забезпечує можливість перевірки та аудиту в разі необхідності.

Облік кореспонденції, що надходить і відправляється, є важливою складовою бухгалтерської роботи у ПП «БОЙЛЄРОН». Головний бухгалтер відповідає за забезпечення суворого обліку всієї кореспонденції. Для цього зазвичай використовуються реєстраційні книги, де фіксуються всі вхідні і вихідні листи, скарги, заяви та інші документи. У реєстраційних книгах зазвичай вказуються такі дані:

1. Дата отримання або відправлення кореспонденції.
2. Номер документа.
3. Відправник або адресат.
4. Зміст документа.
5. Інші важливі відомості, такі як термін відповіді або виконання завдання.

Ці реєстраційні книги допомагають вести контроль за всією кореспонденцією, забезпечують швидкий доступ до неї в разі потреби і дозволяють вести ділові процеси організовано і ефективно.

Подвійний запис є основним принципом бухгалтерського обліку, за яким кожна господарська операція реєструється одночасно на двох або більше рахунках із збереженням балансу між дебетом і кредитом. Це означає, що кожна операція має однаковий обсяг запису як по дебету, так і по

кредиту. Якщо господарська операція торкнеться кількох рахунків, суми по дебету та кредиту цих рахунків повинні бути однаковими, щоб забезпечити баланс облікових записів. Це допомагає підтвердити точність та повноту обліку фінансових операцій і гарантує коректність складання фінансової звітності, такої як баланс.

Подвійний запис, який впливає з принципу двоїстості бухгалтерського обліку, передбачає, що кожна фінансова операція відображається одночасно на двох або більше рахунках з рівними за сумою дебетовими та кредитовими записами. Цей принцип забезпечує взаємо-підтвердження і взаємопов'язаність всіх операцій, а також допомагає уникнути помилок у бухгалтерському обліку. Кожна операція має свою кореспондентську зв'язок рахунків, тобто зв'язок між дебетом і кредитом. Цей зв'язок визначає, які рахунки будуть дебетованими, а які кредитованими у конкретній операції. Бухгалтерський запис або проведення визначає, які рахунки будуть збільшені (дебетовані) і які зменшені (кредитовані), а також суми цих змін. Це є формою вираження подвійного запису у бухгалтерських рахунках та їх взаємозв'язку.

Бухгалтерські проведення поділяються на прості та складні в залежності від кількості рахунків, які використовуються у кожному проведенні. Прості бухгалтерські проводки торкаються лише двох рахунків: дебетування одного рахунка і кредитування іншого. Наприклад, при закупівлі товару на готівку, проводка може виглядати так: дебет 28 (рахунок «Товари»), кредит 30 (рахунок «Готівка»). Складні бухгалтерські проводки можуть торкатися більшої кількості рахунків. Це стосується операцій, які впливають на декілька рахунків одночасно або вимагають кількох етапів для їх правильного відображення. Наприклад, проведення зарплати, де потрібно врахувати не лише виплату заробітної плати (рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»), але й утримання податків (рахунок 641 «Розрахунки за податками») і внески до фондів (рахунок 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»).

Обидва типи проведення важливі для коректного ведення бухгалтерського обліку, але складні проведення частіше використовуються в складних фінансових операціях та облікових ситуаціях. Так, відповідно до характеру даних, які відображаються, бухгалтерські проведення можуть бути класифіковані на такі основні типи:

- реальні бухгалтерські проведення відображають дійсний рух коштів або інших фінансових ресурсів. Наприклад, при купівлі товару на готівку бухгалтер реєструє дебет дебет 28 (рахунок «Товари»), кредит 30 (рахунок «Готівка»), що відображає фактичний витрати грошей;

- умовні бухгалтерські проведення викликані технічними прийомами або потребою виконання певних правил обліку і включають розподіл або списання витрат, закриття рахунків після закінчення звітного періоду та інші технічні операції. Вони не відображають реальний рух коштів, але необхідні для правильного ведення обліку;

- уточнюючі бухгалтерські проведення призначені для уточнення оцінки коштів або інших фінансових показників. Вони створюються для вирішення ситуацій, де потрібно більш точно визначити вартість матеріальних цінностей, собівартість продукції, фінансові результати та інші фінансові показники. Наприклад, проведення для переоцінки запасів на підставі фактичних вартостей або проведення для коригування амортизації;

- сторнувальні бухгалтерські проведення виконуються методом червоного сторно, що вказує на негативний характер запису. Це означає, що сума, яка відображається, віднімається або сторнується з попереднього обороту. Ці проведення використовуються для коригування помилкових або неправильних записів, а також для визначення різниці між сумами на рахунках. Різниця, яка виникає в результаті сторнувальних проведення, дозволяє визначити результат обороту по дебету та кредиту на кожному рахунку і визначити кінцеве сальдо. Це допомагає бухгалтерам контролювати фінансові операції та вести точний облік фінансових показників.

Процес отримання матеріальних запасів, товарів та МШП на ПП «БОЙЛЄРОН» включає кроки, наведені у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Процес отримання матеріальних запасів, товарів та МШП на ПП «БОЙЛЄРОН»

№ п/п	Етапи	Зміст етапів
1	Укладення договорів або замовлень	ТОВ «БОЙЛЄРОН» укладає договори з постачальниками або оформляє замовлення на необхідні товари
2	Виписка документів постачальником	Постачальник виписує податкові накладні, рахунки-фактури та інші платіжні документи, які підтверджують поставку товарів
3	Приймання товарів	При отриманні товарів представники ПП «БОЙЛЄРОН» приймають їх, перевіряють відповідність замовленням та документації, а також правильність цін, ставок ПДВ, торгових знижок тощо
4	Перевірка та облік	Отримані товари та матеріальні запаси перевіряються на відповідність якості та кількості. Інформація про отримані товари вноситься до системи обліку
5	Оплата	Товари оплачуються згідно умов договорів або замовлень
6	Приймання товарів за вагою-нетто	Вагові товари приймаються за їхньою чистою вагою, яка вимірюється після видалення тари. Це дозволяє точніше визначити кількість товарів, отриманих на склад.
7	Визначення ваги-нетто в разі неможливості вагування без тари	Якщо вага товару не може бути визначена без тари, вага-нетто визначається після звільнення від тари, шляхом віднімання фактичної ваги тари від загальної маси товару (брутто).
8	Складання акту при виявленні розбіжностей	Якщо при прийманні товарів виявляються розбіжності між фактично отриманими товарами та даними у товаросупровідному документі, призначеною керівником ПП «БОЙЛЄРОН» комісією складається акт про встановлення розбіжності за кількістю та якістю товарно-матеріальних цінностей.

Джерело: власна розробка

Процеси, наведені у табл. 2.4, допомагають забезпечити: отримання необхідних товарів та матеріальних ресурсів для своєї діяльності вчасно та відповідно до умов укладених договорів, точне та відповідне приймання товарів на складі ПП «БОЙЛЄРОН», виявлення будь-яких невідповідностей або проблем під час цього процесу, належне виконання обов'язків матеріально відповідальних осіб.

У ПП «БОЙЛЄРОН» облік товарів ведеться з урахуванням особливостей їхнього зберігання та продажу. Основні принципи обліку товарів на підприємстві наведено у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Основні принципи обліку товарів у ПП «БОЙЛЄРОН»

№ п/п	Принцип	Зміст принципу
1	Облік за місцями зберігання	Товари обліковуються за місцями їх зберігання, що дозволяє відслідковувати їхню рухомість та забезпечує ефективний контроль за запасами.
2	Грошовий вимір обліку	Облік товарів ведеться у грошовому вимірі за їхніми продажними (роздрібними) цінами. Це дозволяє визначити суму вартості товарів на складі та вести точний фінансовий облік.
3	Кількісно-сумарний облік	Крім грошового виміру, ведеться облік товарів за їх кількістю. Особливий контроль здійснюється за товарами, що вимагають особливого контролю (наприклад, ювелірні вироби, товари на комісію) або мають велике значення (холодильники, телевізори, меблі, транспортні засоби).
4	Вартісний облік у роздрібній торгівлі	У роздрібній торгівлі застосовується вартісний облік товарів, оскільки продаж товарів здійснюється за цінами, вказаними на касових чеках. Оформлення касових чеків дозволяє швидко та ефективно реєструвати продажі та здійснювати облік фінансових операцій.

Джерело: власна розробка

Зазначені принципи допомагають забезпечити ефективний облік товарів та контроль за їхнім рухом на підприємстві. Ведення особових рахунків для матеріально відповідальних осіб є важливою складовою системи обліку товарів на підприємстві. Основні аспекти цього процесу наведено у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Основні операції матеріально відповідальних осіб у ПП «БОЙЛЄРОН»

№ п/п	Операція	Зміст операції
1	2	3
1	Відкриття особових рахунків	Головний бухгалтер відкриває особовий рахунок для кожної матеріально відповідальної особи. Це дозволяє вести окремий облік товарів, які покладені на кожну конкретну особу.
2	Записи на особових	На особових рахунках робляться записи щодо надходження товарів, витрати товарів та залишків на певну дату. Операції

Закінчення табл. 2.6

1	2	3
	рахунках	відображаються за продажними цінами, що дозволяє точно відслідковувати обсяги та вартість товарів, що перебувають у відповідальності кожної особи.
3	Складання товарних звітів	У встановлені терміни матеріально відповідальні особи складають товарні звіти, в яких відображаються всі операції з товаром за певний період. Ці звіти разом з доданими прибутково-видатковими документами здаються головному бухгалтеру.
4	Перевірка і відображення операцій	Головний бухгалтер перевіряє товарні звіти та додані документи, щоб забезпечити їхню точність та відповідність. Після цього операції відображаються у відповідних регістрах синтетичного та аналітичного обліку, а також у Книзі обліку надходження товарів (робіт, послуг).

Джерело: власна розробка

Зазначені процеси дозволяють забезпечити точний облік товарів на підприємстві, контроль за їхнім рухом та використанням, а також ефективно управління запасами. Процес реалізації товарів і послуг вимагає дотримання певних процедур та контролю за фінансовими операціями. Основні кроки, які вживає ПП «БОЙЛЄРОН», наведені у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Процес реалізації товарів і послуг ПП «БОЙЛЄРОН»

№ п/п	Етап	Зміст етапу
1	Реєстрація операцій в касовому обліку	Грошова виручка від реалізації товарів за готівку фіксується в касовому обліку. Це може бути здійснено через реєстраційні каси або платіжні термінали.
2	Контроль за показниками ПРРО	Для готівкової реалізації товарів, ПП «БОЙЛЄРОН» використовує ПРРО для вимірювання обсягу реалізованих товарів та грошової виручки. Показники ПРРО мають відображати обсяг операцій та відповідну грошову суму.
3	Безготівковий розрахунок	Для безготівкових оплат використовуються платіжні термінали, які забезпечують обробку платежів банківськими картками. Після проведення операції платіжний термінал реєструє оплату, а грошові кошти зараховуються на банківський рахунок
4	Облік і контроль за безготівковими платежами	Такі операції потребують системи обліку та контролю. ПП «БОЙЛЄРОН» повинне вести облік отриманих безготівкових платежів, враховуючи їх у фінансовій звітності та облікових системах.
5	Аналіз звітність та	Після проведення операцій, необхідно проводити аналіз фінансових результатів, включаючи обсяги реалізації за готівку та безготівковий розрахунок. Ця інформація використовується для управлінських рішень та складання звітності.

Джерело: власна розробка

Зазначені кроки допоможуть забезпечити ефективний процес реалізації товарів та послуг у ПП «БОЙЛЄРОН» та забезпечити точний облік фінансових операцій.

Звіти касира та товарні звіти матеріально відповідальних осіб є основними джерелами інформації для відображення операцій з реалізації товарів у бухгалтерському обліку ПП «БОЙЛЄРОН». Основні регламенти діяльності матеріально відповідальних осіб ПП «БОЙЛЄРОН» наведені у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Основні регламенти діяльності матеріально відповідальних осіб ПП «БОЙЛЄРОН»

№ п/п	Документ	Зміст регламенту
1	Звіт касира	Касир складає звіт про реалізацію товарів за готівку, в якому вказується сума грошової виручки, кількість та види проданих товарів. Цей звіт є основою для відображення грошових операцій у касовому обліку.
2	Товарні звіти матеріально відповідальних осіб	Матеріально відповідальні особи складають звіти про реалізацію товарів, в яких фіксується кількість, види та вартість проданих товарів. Ці звіти супроводжуються доданими прибутково-видатковими документами, такими як накладні, рахунки-фактури тощо.
3	Відображення операцій у бухгалтерському обліку	На основі отриманих звітів касира та матеріально відповідальних осіб головний бухгалтер здійснює відповідні бухгалтерські проведення. Ці проведення відображаються у бухгалтерському обліку як операції з реалізації товарів, які включають доходи від продажу товарів та витрати, пов'язані з їх виробництвом або закупівлею.
4	Аналіз та звітність	Здійснюється аналіз фінансових результатів реалізації товарів на основі отриманих даних, а також складається відповідна фінансова звітність, включаючи звіт про прибуток та збиток, баланс тощо.

Джерело: власна розробка

Зазначений підхід дозволяє забезпечити точний облік фінансових операцій з реалізації товарів та послуг у ПП «БОЙЛЄРОН» і належну контрольну та аналітичну звітність.

Технічний пристрій, який використовується для реєстрації торговельних операцій та фіскалізації, називається ПРРО і використовується

для ведення реєстрації продажів і автоматичного формування фіскальних чеків або квитанцій для клієнтів. Роль ПРРО важлива як для забезпечення прав споживачів, так і для контролю за фінансовою діяльністю підприємства. Ключовими функціями ПРРО є:

- реєстрація торговельних операцій, фіксування кожної торговельної операції, включаючи дату, час, суму та інші важливі деталі;
- видача фіскальних чеків або квитанцій після кожної операції шляхом автоматичної їх генерації, яка підтверджує проведення операції та містить необхідну інформацію для споживача;
- захист від підробки фіскальних документів шляхом їх автоматичної генерації;
- контроль за фінансовою звітністю шляхом точного обліку та контролю за фінансовими операціями підприємства, що полегшує податкову звітність і запобігає ухиленню від сплати податків.

Використання ПРРО є важливим елементом в сучасному бізнесі, оскільки воно сприяє покращенню ефективності, забезпечує дотримання фіскальних нормативів та захищає права як підприємства, так і його клієнтів.

Використання ПРРО спрощує облік та звітність у сфері торгівлі, забезпечує захист прав покупців та допомагає забезпечити дотримання фіскальних нормативів. Технічні можливості ПРРО включають:

- реєстрацію фінансової інформації в частині сум продажу при операціях з готівкою, її збереження у незмінному вигляді, що дозволяє автоматизувати облік та звітність підприємства;
- друкування чеків, які є документами, що підтверджують придбання товарів або послуг. Вони містять повну та достовірну інформацію про придбаний товар або надану послугу, що захищає права покупців у разі непорозумінь;
- формування різноманітних звітів про рух товарів та готівки, а також інші необхідні звіти для порівняння з даними, що використовуються для звітності щодо нарахування та сплати податків до бюджету, а також інкасації

готівки. Це дозволяє здійснювати контрольні функції та відстежувати фінансові операції.

Контрольна функція касового апарата полягає в перевірці правильності та точності здійснених операцій під час розрахунків за товари між касиром-оператором та покупцем. Її реалізація відбувається у процесі здійснення таких операцій:

- реєстрація касовим апаратом кожної операції продажу, включаючи кількість товарів, ціну та загальну суму розрахунку.
- перевірка відповідності цін, які вводяться касиром-оператором, дійсним цінам товарів в базі даних;
- контроль здачі та перевірка її точності;
- запобігання помилок у обчисленнях або введенні даних, що допомагає уникнути недорозуміннь та сприяє точності обліку.

Контрольна функція касового апарата забезпечує надійність та точність обліку операцій продажу, що є важливим аспектом в управлінні фінансовими операціями підприємства.

Касовий чек має містити таку інформацію:

а) про СГД:

- назва ПП «БОЙЛЄРОН» та його місцезнаходження для ідентифікації підприємства;
- заводський номер ПРРО, який ідентифікує конкретний касовий апарат.
- реєстраційний номер ПРРО, який видається органом, що відповідає за реєстрацію касових апаратів.

б) про товар:

- найменування товару (готової продукції, послуги) та їх кількість;
- вартість одиниці товару або послуги;
- сума, яку клієнт має сплатити за всі товари або послуги, включаючи ПДВ;
- літерне позначення ставки ПДВ для кожного товару;

- сума ПДВ, розрахована для кожного товару окремо.

в) про операції:

- унікальний номер, який ідентифікує кожний касовий чек.
- дата та час продажу товару;

Ці відомості є важливими для контролю та документування операцій продажу, а також забезпечують права покупця та допомагають у вирішенні можливих суперечок.

Контрольна стрічка є дуже важливим елементом касової системи, оскільки вона забезпечує незалежний контроль за операціями, що проводяться через касовий апарат. Призначенням контрольної стрічки є:

- копія всіх реквізитів та показників, які зазначаються на касових чеках, таких як суми, назви товарів, кількість, дата та час операції тощо;
- забезпечення цілісності даних, коректності їх вводу, відображення реальності операцій продажу;
- контроль за фіскальною відповідністю та дотриманням правил оподаткування;
- запобігання фінансовим порушенням та ухилення від оподаткування;
- підтримка аудиту фінансової діяльності підприємства, оскільки містить важливу інформацію про всі фінансові операції.

Таким чином, контрольна стрічка відіграє ключову роль у забезпеченні цілісності та надійності фінансової звітності підприємства, а також відповідає за дотримання законодавства щодо оподаткування.

2.2. Формування фінансової і податкової звітності підприємства

Оперативний облік в ПП «БОЙЛЄРОН» відіграє важливу роль у поточному управлінні діяльністю підприємства. Він дозволяє службам управління та матеріально відповідальним особам систематично спостерігати за ключовими показниками діяльності, такими як обсяги продажів, виробничі витрати, оборотні кошти тощо, і при необхідності вживати оперативні заходи

для коригування ситуації. Оперативний облік є внутрішнім обліком підприємства і здійснюється для внутрішніх потреб керівництва. Він не призначений для зовнішнього звітування перед сторонніми зацікавленими особами. Різні служби апарату управління ведуть оперативний облік в межах своїх компетенцій. Оперативний облік допомагає забезпечити ефективний контроль за процесами внутрішньої діяльності, а також швидке реагування на зміни у виробничих, фінансових та інших сферах діяльності підприємства. Він є ключовим елементом управління підприємством, оскільки забезпечує необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень на всіх рівнях організації.

Статистичний облік спрямований на збір, обробку та аналіз статистичної інформації, яка відображає різні аспекти діяльності підприємства. Форми статистичної звітності встановлюються органами статистики, які містять різноманітні показники про діяльність підприємства. Підприємство має обов'язок складати і подавати ці звіти у встановлені терміни. Підприємство має бути зареєстроване у місцевих органах статистики, які відповідають за збір статистичних даних у відповідній територіальній одиниці. Статистичний облік охоплює різні аспекти діяльності підприємства, включаючи виробництво, фінансову діяльність, торгівлю, кадровий потенціал тощо. Зібрана статистична інформація аналізується для розуміння тенденцій та показників ефективності підприємства. На основі цього аналізу складаються звіти, які можуть використовуватися для прийняття рішень, планування та моніторингу результатів діяльності. Статистичний облік допомагає підприємствам та органам управління отримувати об'єктивну інформацію про стан та тенденції розвитку економіки, що є важливим для ефективного управління та прийняття стратегічних рішень.

Бухгалтерський облік є фундаментальним компонентом управління фінансами та господарською діяльністю будь-якого підприємства, включаючи ПП «БОЙЛЄРОН» через виконання таких функцій:

- забезпечення збору, обробки та аналізу фінансової інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства;
- забезпечення точного контролю за фінансовою діяльністю, відображаючи всі фінансові операції та забезпечуючи відповідність законодавству та стандартам бухгалтерського обліку:
- сприяння плануванню фінансових ресурсів, прогнозуванню майбутніх доходів та витрат, а також аналізу фінансової ефективності діяльності підприємства;
- підготовка фінансової звітності, такої як баланс, звіт про фінансові результати тощо;
- надання важливої інформації для прийняття рішень різними зацікавленими сторонами, включаючи власників, керівників, інвесторів та кредиторів.

Усі ці функції роблять бухгалтерський облік невід'ємною частиною ефективного управління та розвитку підприємства.

Бухгалтерські рахунки є ключовим інструментом бухгалтерського обліку, який дозволяє систематизувати фінансову інформацію та відобразити рух коштів у підприємстві. Основні принципи бухгалтерських рахунків в умовах ПП «БОЙЛЕРОН» є такими:

- кожен бухгалтерський рахунок відображає певний аспект фінансової діяльності підприємства, такий як активи, пасиви, доходи, витрати тощо;
- бухгалтерські рахунки групуються відповідно до їхньої природи та функціонального призначення, що дозволяє ефективно управляти фінансовою інформацією;
- на кожному рахунку накопичується інформація про відповідні фінансові операції, такі як операції з активами, зобов'язаннями, доходами та витратами;
- бухгалтерські рахунки дозволяють узагальнити фінансову інформацію, щоб зрозуміти фінансове становище та результати діяльності підприємства;

- залишки на рахунках за дебетом та кредитом використовуються для формування активу та пасиву бухгалтерського балансу, що відображає фінансове становище підприємства на певний момент часу.

Ці принципи допомагають забезпечити точність, послідовність та достовірність фінансової звітності підприємства.

У бухгалтерському обліку результати господарської діяльності, переоцінка активів та зобов'язань можуть відображатися як за дебетом, так і за кредитом відповідного рахунку, залежно від сформованих обставин. Якщо підприємство заробило прибуток, то ця сума відобразатиметься за кредитом на рахунку прибутків. У випадку, коли підприємство зазнало збитків, ця сума буде відображена за дебетом на рахунку збитків. Якщо активи підприємства були переоцінені вище їхньої початкової вартості, це збільшить їхню балансову вартість, що буде відображено за дебетом на відповідному рахунку. З іншого боку, якщо активи були переоцінені нижче їхньої початкової вартості або якщо збільшення заборгованості переоцінено вище їхньої фактичної вартості, це може бути відображено за кредитом. Якщо підприємство має заборгованість перед кредиторами, ця сума буде відображена за кредитом. У випадку, коли інші особи мають заборгованість перед підприємством, це буде відображено за дебетом. Ці різні обставини можуть призвести до змін у сальдо рахунків як за дебетом, так і за кредитом, відповідно до їхнього впливу на фінансовий стан підприємства.

Синтетичні бухгалтерські рахунки узагальнюють інформацію про рух коштів за економічно однорідними групами і є одним із важливих елементів бухгалтерського обліку. Вони дозволяють отримати загальну картину фінансового стану підприємства та контролювати рух коштів в різних сферах діяльності. Синтетичні рахунки відображаються у балансі та у фінансовій звітності підприємства. Вони допомагають узагальнити інформацію про стан активів, зобов'язань та власного капіталу, а також про рух фінансових ресурсів. Перелік синтетичних рахунків визначається в Робочому плані рахунків бухгалтерського обліку підприємства.

Аналітичні рахунки є важливою складовою бухгалтерського обліку, оскільки вони деталізують інформацію, яка міститься на синтетичних рахунках. Це дозволяє отримати більш повну та деталізовану характеристику об'єктів, що враховуються, таких як основні засоби, товарно-матеріальні цінності, розрахунки, фонди, витрати, доходи та фінансові результати. Кожен аналітичний рахунок відображає конкретні елементи або операції, які відносяться до певної сфери діяльності підприємства. Наприклад, аналітичні рахунки можуть відслідковувати витрати на ремонт та обслуговування конкретного основного засобу, облік товарно-матеріальних цінностей за кожним постачальником, або визначати доходи за кожним типом наданої послуги.

Аналітичні рахунки відображаються в бухгалтерському обліку для деталізованого аналізу та контролю фінансової діяльності підприємства. Підприємство самостійно встановлює перелік та структуру цих рахунків відповідно до його потреб і специфіки діяльності. Аналітичні рахунки дозволяють розглядати фінансові операції з більшою деталізацією, що полегшує аналіз та контроль за витратами, доходами, оборотами та іншими фінансовими аспектами діяльності підприємства. Вони допомагають управлінцям приймати обґрунтовані управлінські рішення, спрямовані на оптимізацію фінансових ресурсів, забезпечуючи ефективне використання капіталу та підвищення фінансової стабільності підприємства.

Залежно від того, на яких рахунках ведеться бухгалтерський облік наявності та руху коштів, розрізняють синтетичний облік (який узагальнює дані) та аналітичний облік (який деталізує дані). Важливими аспектами взаємозв'язку між синтетичними та аналітичними рахунками в бухгалтерському обліку є:

- записи на основі тих самих документів, оскільки інформація для обліку вноситься на обидва типи рахунків на основі одних і тих же первинних документів, які фіксують фінансові операції;

- аналітичні рахунки, подібно до синтетичних, мають двосторонню побудову, де ліва сторона представляє дебет, а права – кредит;

- аналітичні рахунки можуть бути або активними, або пасивними, в залежності від того, який синтетичний рахунок вони деталізують;

- сума оборотів та сальдо всіх аналітичних рахунків завжди рівна сумі оборотів та сальдо відповідних синтетичних рахунків. Це важливе правило забезпечує правильність балансу та точність обліку фінансових операцій.

Ці аспекти сприяють ефективному та точному веденню бухгалтерського обліку, що є критично важливим для керівництва підприємства та сторін, зацікавлених у його фінансовому стані.

Субрахунки є важливим елементом бухгалтерського обліку, оскільки вони дозволяють додатково узагальнювати дані на рівні синтетичних рахунків. Отже, їх можна розглядати як рахунки другого порядку, що допомагають деталізувати інформацію та краще контролювати фінансові потоки підприємства. Для ПП «БОЙЛЄРОН» субрахунки, як і основні рахунки, мають відповідні номери та найменування, які вказані у Робочому Плані рахунків бухгалтерського обліку. Вони допомагають більш детально класифікувати інформацію та керувати фінансовими операціями. Узагальнення даних, як в синтетичному, так і в аналітичному обліку, проводиться періодично, зазвичай щомісяця. Це дозволяє підприємству мати чітку картину своєї фінансової ситуації на підставі актуальних даних. Узагальнення проводиться станом на перше число місяця, щоб мати змогу аналізувати та контролювати фінансові показники вчасно та ефективно.

В умовах ПП «БОЙЛЄРОН» рахунок 28 «Товари» і його субрахунок 282 «Товари в торгівлі» використовуються для обліку товарів, які продаються у роздрібній торгівлі. Проведення оприбуткування придбаних товарів на цих рахунках (дебет 282 та кредит 63) дозволяє чітко відслідковувати вартість закупленого товару та заборгованість перед постачальниками. Проводка за дебетом рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» відображає заборгованість перед

постачальниками за закуплені товари, а за кредитом рахунку 31 «Рахунки в банках» вказує на зменшення грошових коштів на банківському рахунку у зв'язку з виконанням оплати. Ця проводка свідчить про те, що ПП «БОЙЛЄРОН» використовує банківські рахунки для здійснення оплати своїм постачальникам, що може спрощувати облік фінансів та покращувати фінансовий контроль.

Враховуючи, що облік товарів у роздрібній торгівлі ведеться за продажними цінами, сума ПДВ, сплачена постачальникам, фактично включається до вартості товарів для підприємства. Тому запис в обліку може виглядати так:

Дебет рахунку 282 «Товари у торгівлі» (збільшення вартості товару) - на суму ПДВ, сплаченого постачальникам.

Кредит рахунку 285 «Торгівельна націнка» (збільшення вартості товарів через націнку) - на ту ж суму.

Ця операція дозволяє правильно врахувати витрати на оподаткування при отриманні товарів від постачальників і включити їх до вартості товару для продажу.

Записи бухгалтерських проводок для оформлення торгової націнки та торгової знижки в умовах ПП «БОЙЛЄРОН» мають наступний вигляд:

- нарахування торгової націнки: Дебет рахунку 285 «Торгівельна націнка» - на суму нарахованої торгової націнки, Кредит рахунку 282 «Товари у торгівлі» - на суму нарахованої торгової націнки.

- отримання торгової знижки: Дебет рахунку 282 «Товари у торгівлі» - на суму отриманої торгової знижки; Кредит рахунку, який відображає заборгованість перед постачальниками (рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» або конкретний рахунок постачальника) - на суму отриманої торгової знижки.

Ці записи відображають операції з нарахуванням торгової націнки та отриманням торгової знижки у бухгалтерському обліку ПП «БОЙЛЄРОН».

Виручка від реалізації товарів, послуг за готівку, що надійшла до каси ПП «БОЙЛЄРОН», виходячи зі звітів касира відбивається записом за дебетом рахунку 301 «Готівка в національній валюті» в кореспонденції з кредитом рахунків:

702 «Дохід від реалізації товарів» – на суму реалізованих товарів через магазин;

703 «Дохід від реалізації послуг» - на суму реалізованих послуг із монтажу побутових електротоварів.

Для відображення оплати товарів або послуг у безготівковій формі через установи банків платіжними картами у бухгалтерському обліку робиться проводка за дебетом рахунку 311 «Поточні рахунки в національній валюті» та кредитом відповідних рахунків 702, 703.

Списання товарів у магазині відбувається за дебетом рахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів» та кредитом рахунку 282. Для визначення собівартості монтажних послуг використовують проводки за дебетом рахунку 903 в кореспонденції з рахунком 20, субрахунками 661 «Розрахунки за заробітною платою», 681 «Розрахунки з вітчизняними покупцями і підрядниками» тощо.

Закриття рахунків 702, 703, 902, 903 в кінці місяця проводиться шляхом перенесення їх сальдо на рахунок 791 «Результат операційної діяльності».

Проводка, що закриває зазначені рахунки, виглядає наступним чином:

Дебет рахунків 702, 703 - Кредит рахунку 791 «Результат операційної діяльності».

Дебет рахунку 791 «Результат операційної діяльності» - Кредит рахунків 902, 903.

Наведені проводки дозволяють завершити облік доходів та витрат за певний період і перенести їх на рахунок, що відображає фінансовий результат операційної діяльності.

Оформлення узагальнених даних обліку у формі таблиць є важливим етапом для підготовки фінансової звітності та аналізу фінансових показників

підприємства. Характеристику таблиць узагальнення даних обліку на ПП «БОЙЛЕРОН» представлено у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Характеристика таблиць узагальнення даних обліку на ПП «БОЙЛЕРОН»

№ з/п	Назва таблиці	Зміст таблиці	Значення таблиці
1	Оборотна відомість по синтетичних рахунках	містить інформацію про обороти коштів на основних синтетичних рахунках бухгалтерського обліку підприємства.	дозволяє відслідковувати рух коштів у різних секторах діяльності підприємства та здійснювати аналіз фінансових операцій.
2	Оборотна відомість з аналітичних рахунків товарно-матеріальних цінностей	містить деталізовану інформацію про рух товарно-матеріальних цінностей на аналітичних рахунках.	дозволяє відстежувати обсяги закупівель, продажів та залишків товарів на складі
3	Оборотні відомості з аналітичних рахунків розрахунків	містить дані про рух коштів на аналітичних рахунках, пов'язаних з розрахунками з постачальниками, клієнтами та іншими контрагентами	допомагає контролювати заборгованість та залучення коштів
4	Сальдові відомості	містить сальдо всіх рахунків бухгалтерського обліку на кінець звітного періоду	вказує на фінансовий стан підприємства та є основою для складання фінансової звітності
5	Шахова оборотна відомість	представляє схематичне зображення руху коштів між різними рахунками бухгалтерського обліку	допомагає візуалізувати взаємозв'язки між різними фінансовими операціями

Джерело: власна розробка

Формування облікових реєстрів є важливим елементом бухгалтерського обліку для відстеження фінансових операцій і забезпечення точності облікових даних. Використання машинної техніки спрощує процес ведення облікових реєстрів, забезпечуючи швидкість та точність обробки інформації. Документи, які служать основою для записів в облікові реєстри, повинні бути перевіреними та обробленими, щоб гарантувати достовірність інформації, що вводиться до обліку. Облікові реєстри ведуться у хронологічному порядку, щоб забезпечити систематичний та послідовний

облік фінансових операцій. Система подвійного запису використовується для забезпечення точності та взаємозв'язку фінансових операцій. Кожна операція реєструється одночасно на двох або більше рахунках, що дозволяє уникнути помилок і забезпечити збалансованість облікових даних.

Використання таблично-автоматизованої форми обліку з журналами-ордерами дозволяє систематизувати та контролювати фінансові операції у ПП "БОЙЛЕРОН":

у Журналі-ордері №1 реєструються операції, пов'язані з придбанням, реалізацією та використанням товарів і матеріалів;

у Журналі-ордері №2 фіксуються всі фінансові взаємодії з контрагентами, які включають в себе оплату поставлених товарів та послуг, отримання платежів від клієнтів та інші операції;

у Журналі-ордері №3 реєструються всі операції, пов'язані з рухом грошових коштів, такі як отримання та видача готівки, банківські перекази тощо;

у Журналі-ордері №4 відображаються всі операції, пов'язані з виплатою зарплати та інших винагород працівникам підприємства;

у Журналі-ордері №5 фіксуються операції, які не включені до попередніх чотирьох журналів.

Кожен з цих журналів-ордерів має свою функціональність та допомагає забезпечувати систематизацію та контроль над фінансовими операціями у підприємстві.

Перенесення підсумкових даних з журналів-ордерів до Головної книги є важливим етапом бухгалтерського обліку. Головна книга представляє собою систематизований запис всіх фінансових транзакцій підприємства за певний період часу. Вона містить інформацію про всі рахунки, у тому числі синтетичні та аналітичні, і є основою для складання фінансової звітності підприємства.

У ПП «БОЙЛЄРОН», яке використовує таблично - автоматизовану форму обліку, основними обліковими регістрами є машинограми, які мають різну структуру, назву та зміст.

Розглянемо техніку складання фінансової звітності ПП «БОЙЛЄРОН» на основі його робочого плану рахунків, розробленого на основі спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку:

По-перше, Баланс – Форма №1-мс.

Активи. Розділ I. Необоротні активи. Рядок 1010 містить інформацію про залишкову вартість основних засобів як різницю рядків 1011 і 1012. У рядку 1011 відображається первісна вартість основних засобів, представлених машинами і обладнанням (дебетове сальдо рахунку 104 «Машини і обладнання»). У рядку 1012 відображається знос основних засобів – кредитове сальдо контрактивного рахунку 131 «Знос (амортизація) основних засобів». У рядку 1090 відображається дебетове сальдо рахунку 181 «Малоцінні необоротні матеріальні активи», зменшене на кредитове сальдо контрактивного рахунку 132 «Знос інших необоротних активів».

Розділ II. Оборотні активи. Рядок 1100 містить інформацію про запаси, який формується на основі дебетових залишків:

рахунку 20 «Виробничі запаси» (201 - Запасні частини, 202 - Інші матеріали, 203 - Малоцінні та швидкозношувані предмети на складах);

рахунку 26 «Готова продукція» (261 - Товари на складі, 262 - Товари в торгівлі: дебетове сальдо за цим субрахунком згортається з кредитовим сальдо субрахунку 263 - Торгова націнка).

Рядок 1155 - Поточна дебіторська заборгованість формується на основі дебетового залишку рахунку 37 - Розрахунки із різними дебіторами, субрахунок 371 - Розрахунки з вітчизняними покупцями.

У рядку 1165 «Гроші та їх еквіваленти» відображається сума дебетових залишків за рахунками 30 «Готівка» (субрахунок 301 - Готівка в національній валюті), 31 «Рахунки в банках» (субрахунок 311 - Поточні рахунки в національній валюті).

Пасиви. Розділ I. Власний капітал. Рядок 1400 «Капітал» заповнюється на основі кредитового сальдо рахунку 40 «Власний капітал» (субрахунок 401 «Статутний капітал»).

У рядку 1420 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» відображається сальдо рахунку 44 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)», субрахунки 441 - Нерозподілений прибуток, 442 - Непокритий збиток.

Розділ II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення. У рядку 1595 відображається кредитовий залишок за рахунком 55 «Інші довгострокові зобов'язання» (субрахунок 551 - Довгострокові зобов'язання з фінансової оренди).

Розділ III. Поточні зобов'язання. У рядку 1615 «Поточна кредиторська заборгованість: товари, роботи, послуги» відображається кредитове сальдо за рахунком 68 «Розрахунки за іншими операціями» (субрахунок 681 - Розрахунки з вітчизняними покупцями і підрядниками).

У рядку 1620 «Розрахунки з бюджетом» відображається кредитове сальдо за субрахунками 641 - Розрахунки за податком на доходи фізичних осіб, 642 - Розрахунки за єдиним податком.

У рядку 1625 «Розрахунки зі страхування» відображається кредитове сальдо за субрахунком 643 - Розрахунки за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

У рядку 1630 «Розрахунки з оплати праці» відображається кредитове сальдо за рахунком 66 «Розрахунки з оплати праці» (субрахунок 661 - Розрахунки за заробітною платою).

По-друге, Звіт про фінансові результати – Форма №2-мс.

У рядку 2000 «Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» відображається кредитовий оборот за рахунком 70 «Доходи від реалізації» (субрахунки 702 - Дохід від реалізації товарів, 703 - Дохід від реалізації робіт і послуг).

У рядку 2160 «Інші доходи» відображається кредитовий оборот за рахунком 74 «Інші доходи» (субрахунок 741 - Дохід від реалізації інших оборотних активів). У рядку 2280 «Разом доходи» відображається сума рядків 2000 і 2240. У рядку 2050 «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» відображається дебетовий оборот за рахунком 90 - Собівартість реалізації (субрахунки 902 - Собівартість реалізованих товарів, 903 - Собівартість реалізованих робіт і послуг). У рядку 2165 «Інші витрати» відображається дебетовий оборот за рахунком 96 «Інші витрати» (субрахунки 961 - Витрати з єдиного податку, 962 - Адміністративні витрати, 963 - Витрати на збут, 964 - Інші фінансові витрати). У рядку 2285 наводиться сума рядків 2050 і 2165. У рядку 2350 «Чистий прибуток (збиток)» відображається різниця рядків 2280 і 2285.

Інвентаризація активів та зобов'язань перед складанням річної фінансової звітності є важливою процедурою, яка дозволяє переконатися в достовірності та точності фінансової інформації, яка буде включена до звітності, а також забезпечити відповідність з обліковими даними.

Звітний період для складання фінансової звітності, як зазначено в НП(С)БО 1, є календарним роком. Це означає, що фінансова звітність повинна бути підготовлена за період з 1 січня по 31 грудня кожного року. Такий річний цикл дозволяє однозначно визначити період, за який представляється фінансова інформація та порівнювати її з попередніми періодами для аналізу фінансової динаміки компанії. Проміжна звітність, яка охоплює певний період (наприклад, місяць або квартал), складається наростаючим підсумком з початку звітного року. Це означає, що кожна проміжна звітність включає усі попередні обороти та сальдо за попередні періоди та додає до них обороти та сальдо за поточний період. Наприкінці звітного року, наприклад, на останній день грудня, складається річна фінансова звітність, яка включає усі обороти та сальдо за весь рік і представляє остаточний стан фінансів ПП «Бойлерон» на цей момент.

2.3. Аналіз фінансової звітності малого підприємства та напрями удосконалення обліково-інформаційної системи ПП «Бойлерон»

Аналіз динаміки і структури активів ПП «Бойлерон» протягом 2020-2022 років наведено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз динаміки і структури ПП «Бойлерон» протягом 2020-2022 років

Актив	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	Абс. приріт	Темп приросту, %
	тис. грн.					
I. Необоротні активи						
Основні засоби:	73,4	82	81,4	79,4	6	8,17
- первісна вартість	88,5	99,2	101,7	101,7	13,2	14,92
- знос	15,1	17,2	20,3	22,3	7,2	47,68
Інші необоротні активи			20,2	20,2	20,2	
Усього за розділом I	73,4	82	101,6	99,6	26,2	35,69
II. Оборотні активи						
Запаси	2753,7	3256	2967,1	2864,3	110,6	4,02
Поточна дебіторська заборгованість	18,1	15,6	7,8	17,2	-0,9	-4,97
Гроші та їх еквіваленти:	8,6	10,1	10,7	11,3	2,7	31,40
Інші оборотні активи	4,4	5,4	5,6	6,4	2	45,45
Усього за розділом II	2784,8	3287,1	2991,2	2899,2	114,4	4,11
Баланс	2858,2	3369,1	3092,8	2998,8	140,6	4,92
	Структура, %					
I. Необоротні активи						
Основні засоби:	2,57	2,43	2,63	2,65	0,08	
- первісна вартість	3,10	2,94	3,29	3,39	0,30	
- знос	0,53	0,51	0,66	0,74	0,22	
Інші необоротні активи	0,00	0,00	0,65	0,67	0,67	
Усього за розділом I	2,57	2,43	3,29	3,32	0,75	
II. Оборотні активи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Запаси	96,34	96,64	95,94	95,51	-0,83	
Поточна дебіторська заборгованість	0,63	0,46	0,25	0,57	-0,06	
Гроші та їх еквіваленти:	0,30	0,30	0,35	0,38	0,08	
Інші оборотні активи	0,15	0,16	0,18	0,21	0,06	
Усього за розділом II	97,43	97,57	96,71	96,68	-0,75	
Баланс	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	

Джерело: власні розрахунки

Протягом аналізованого періоду вартість активів зростає незначно – на 140,6 тис. грн.. або на 4,92%, т.ч. за рахунок необоротних активів – на 26,2 тис. грн., або на 35,69%, за рахунок оборотних - на 114,4 тис. грн., або на 4,11%. Основну частку активів ПП «Бойлерон» становлять оборотні активи, частка яких скоротилася з 97,43% до 96,68%, або на 0,75%. Основою статтею оборотних активів є запаси, частка яких перевищує 95%.

Аналіз динаміки і структури пасивів ПП «Бойлерон» протягом 2020-2022 років наведено у табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Аналіз динаміки і структури пасивів ПП «Бойлерон» протягом 2020-2022 років

Актив	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	Абс. приріст	Темп приросту, %
1	2	3	4	5	6	7
	тис. грн.					
I. Власний капітал						
Капітал	350	350	350	350	0	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	453,9	310,1	129,6	-30	-483,9	-106,6
Усього за розділом I	803,9	660,1	479,6	320	-483,9	-60,19
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	712,1	712,1	712,1	712,1	0	0,00
III. Поточні зобов'язання						
Поточна кредиторська заборгованість:						
- товари, роботи, послуги	1340,1	1992,2	1897,7	1964	623,9	46,56
- розрахунками з бюджетом	0	0	0,7	0	0	
- розрахунками зі страхування	1,4	1,2	1,5	1,5	0,1	7,14
- розрахунками з оплати праці*	0,7	3,5	0	0	-0,7	-100,0
Інші поточні зобов'язання						
Усього за розділом III	1342,2	1996,9	1901,1	1966,7	624,5	46,53
Баланс	2858,2	3369,1	3092,8	2998,8	140,6	4,92
	Структура, %					
I. Власний капітал						
Капітал	12,25	10,39	11,32	11,67	-0,57	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	15,88	9,20	4,19	-1,00	-16,88	
Усього за розділом I	28,13	19,59	15,51	10,67	-17,46	

Закінчення табл. 2.11

1	2	3	4	5	6	7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	24,91	21,14	23,02	23,75	-1,17	
III. Поточні зобов'язання						
Короткострокові кредити банків	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Поточна кредиторська заборгованість:						
- товари, роботи, послуги	46,89	59,13	61,36	65,49	18,61	
- розрахунками з бюджетом	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	
- розрахунками зі страхування	0,05	0,04	0,05	0,05	0,00	
- розрахунками з оплати праці*	0,02	0,10	0,00	0,00	-0,02	
Інші поточні зобов'язання						
Усього за розділом III	46,96	59,27	61,47	65,58	18,62	
Баланс	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	

Джерело: власні розрахунки

Динаміка пасивів балансу пояснюється скороченням власного капіталу на 483,9 тис. грн., або на 60,19% за рахунок системного отримання чистих збитків. Вартість довгострокових зобов'язань залишилася незмінною, а поточних – зросла на 624,5 тис. грн., або на 46,53%, переважно за рахунок кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги.

Основним джерелом фінансування ПП «Бойлерон» є поточні зобов'язання, частка яких зросла з 46,96% до 65,58%, або на 18,62%. Частка середньострокових зобов'язань лишилася відносно стабільною (скоротилася з 24,91% до 23,75%), а власного капіталу скоротилася суттєво – із 28,13% до 10,67%, або на 17,46%. Таким чином, підприємство є фінансово нестійким і залежить від зовнішніх джерел фінансування.

Аналіз динаміки і структури пасивів ПП «Бойлерон» протягом 2020-2022 років наведено у табл. 2.12. Протягом аналізованого періоду підприємство працювало збитково. Найбільший обсяг збитків (818,8 тис. грн.) був зафіксований у 2021 році (рис. 2.1), найменший – у 2020 році (143,8) тис. грн.).

Величина доходів скоротилася на 106,6 тис. грн., бо на 4,13%, а витрат – на 46,7 тис. грн., або на 1,71%. Фінансовий стан підприємства можна визначити як нестійкий.

Таблиця 2.12

Аналіз динаміки фінансових результатів ПП «Бойлерон» протягом 2019-2022 років

Стаття	2019	2020	2021	2022	Абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2468,6	2355,8	2727,4	2362,3	-106,3	-4,31
Інші доходи	112,3	117,4	232,2	112	-0,3	-0,27
Разом доходи (2000 + 2240)	2580,9	2473,2	1959,6	2474,3	-106,6	-4,13
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2026,3	2175,0	2025,6	2052,6	26,3	1,30
Інші витрати	698,4	713,7	749,8	725,6	27,2	3,89
Разом витрати (2050 + 2165)	2724,7	2888,7	2775,4	2678	-46,7	-1,71
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	-395,1	-143,8	-815,8	-203,7	191,4	-48,44
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	-395,1	-143,8	-818,8	-203,7	191,4	-48,44

Джерело: власні розрахунки

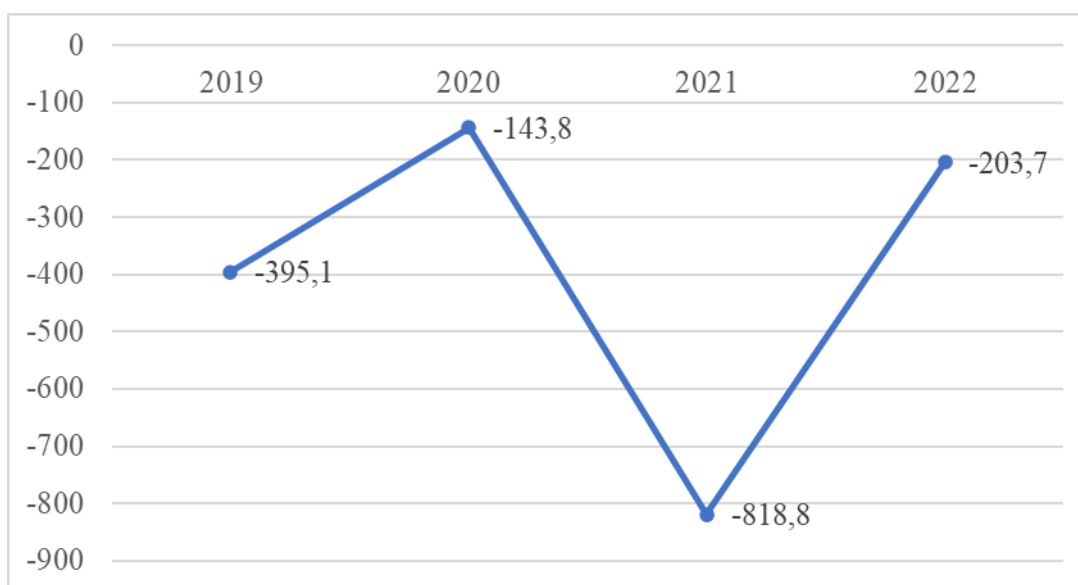

Рис. 2.1 – Динаміка чистих фінансових результатів ПП «Бойлерон»

Джерело: власні розрахунки

Для покращення ситуації на краще необхідно: збільшити обсяг продаж товарів і надання послуг із монтажу побутових електротоварів, скоротити

витрати, забезпечити перехід до беззбиткової діяльності, збільшити величину власного капіталу через перекриття балансових збитків отримуваними прибутками, покращити розрахунково-платіжну дисципліну у відносинах із постачальниками товарів, робіт, послуг і скоротити рівень кредиторської заборгованості за товарними операціями.

Висновки до розділу 2

1. ПП «Бойлерон» використовує спрощений План рахунків бухгалтерського обліку. Синтетичний облік виробничих запасів ведеться на рахунку 20, аналітичний – на субрахунках: 201 - Запасні частини, 202 - Інші матеріали, 203 - Малоцінні та швидкозношувані предмети на складах. Аналітичний облік за рахунком 26 - Готова продукція ведеться за субрахунками: 261 - Товари на складі, 262 - Товари в торгівлі, 263 - Торгова націнка.

2. Виручка від реалізації товарів, послуг за готівку, що надійшла до каси ПП «БОЙЛЕРОН», відображається за дебетом субрахунку 301 «Готівка в національній валюті» в кореспонденції з кредитом рахунків: 702 «Дохід від реалізації товарів» – на суму реалізованих товарів через магазин; 703 «Дохід від реалізації послуг» - на суму реалізованих послуг із монтажу побутових електровиробів. Якщо оплата товарів, робіт здійснюється у безготівковій формі через установи банків, то у бухгалтерському обліку робиться проводка за дебетом рахунку 311 «Рахунки в банках в національній валюті» та кредитом рахунків 702, 703.

3. Списання товарів у магазині відбувається за дебетом рахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів» та кредитом рахунку 282. Для визначення собівартості монтажних послуг використовують проводки за дебетом рахунку 903 в кореспонденції з рахунком 20, субрахунками 661 «Розрахунки за заробітною платою», 681 «Розрахунки з вітчизняними покупцями і підрядниками» тощо. Закриття рахунків 702, 703, 902, 903 в

кінці місяця проводиться шляхом перенесення їх сальдо на рахунок 791 «Результат операційної діяльності».

4. ПП «БОЙЛЕРОН» є платником єдиного податку, який відноситься до третьої групи. У рядку 2165 «Інші витрати» Звіту про фінансові результати за формою №2-мс відображається дебетовий оборот за рахунком 96 «Інші витрати» (субрахунки 961 - Витрати з єдиного податку, 962 - Адміністративні витрати, 963 - Витрати на збут, 964 - Інші фінансові витрати).

5. Протягом 2019-2022 років вартість активів ПП «Бойлерон» зросла незначно – на 140,6 тис. грн., або на 4,92%, т.ч. за рахунок необоротних активів – на 26,2 тис. грн., або на 35,69%, за рахунок оборотних - на 114,4 тис. грн., або на 4,11%. Основну частку активів ПП «Бойлерон» становлять оборотні активи, частка яких скоротилася з 97,43% до 96,68%, або на 0,75%. Основою статтею оборотних активів є запаси, частка яких перевищує 95%.

6. Динаміка пасивів балансу пояснюється скороченням власного капіталу на 483,9 тис. грн., або на 60,19% за рахунок системного отримання чистих збитків. Вартість довгострокових зобов'язань залишилася незмінною, а поточних – зросла на 624,5 тис. грн., або на 46,53%, переважно за рахунок кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги.

7. Основним джерелом фінансування ПП «Бойлерон» є поточні зобов'язання, частка яких зросла з 46,96% до 65,58%, або на 18,62%. Частка середньострокових зобов'язань лишилася відносно стабільною (скоротилася з 24,91% до 23,75%), а власного капіталу скоротилася суттєво – із 28,13% до 10,67%, або на 17,46%. Таким чином, підприємство є фінансово нестійким і залежить від зовнішніх джерел фінансування.

8. Протягом аналізованого періоду підприємство працювало збитково. Найбільший обсяг збитків (818,8 тис. грн.) був зафіксований у 2021 році, найменший – у 2020 році (143,8) тис. грн.). Величина доходів скоротилася на 106,6 тис. грн., бо на 4,13%, а витрат – на 46,7 тис. грн., або на 1,71%. Фінансовий стан підприємства можна визначити як нестійкий.

9. Для покращення ситуації на краще необхідно: збільшити обсяг продаж товарів і надання послуг із монтажу побутових електротоварів, скоротити витрати, забезпечити перехід до беззбиткової діяльності, збільшити величину власного капіталу через перекриття балансових збитків отримуваними прибутками, покращити розрахунково-платіжну дисципліну у відносинах із постачальниками товарів, робіт, послуг і скоротити рівень кредиторської заборгованості за товарними операціями.

ВИСНОВКИ

1. Систематизовано фактори, які виявляються важливими каталізаторами для росту малого підприємництва в різних країнах, що підтримує твердження про об'єктивність цієї тенденції у розвинених економіках.

2. В Україні фінансова звітність малих підприємств формується відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» і Національного положення (стандарту) фінансової звітності для малих і середніх підприємств НП(С)БО 25 «Спрощена звітність». Цей стандарт передбачає складання лише двох форм фінансової звітності: балансу і звіту про фінансові результати. Вони відрізняються для малих і мікропідприємств за рівнем деталізації показників. Основними відмінностями між звітністю для малих та мікропідприємств є різні розміри та формати відображення показників. Для мікропідприємств вимоги до звітності є меншими, що дозволяє спростити процес складання звітності та зменшити витрати на це.

3. Об'єктом кваліфікаційної роботи є підприємство ПП «БОЙЛЕРОН», зареєстроване 19.05.2015 за юридичною адресою Україна, Одеська обл., Балтський р-н, місто Балта(з), вул.Поштова, будинок 13. Розмір статутного капіталу складає 350,0 тис. грн. Організаційно-правова форма - Приватне підприємство. Види діяльності - основний: 47.54 Роздрібна торгівля побутовими електротоварами в спеціалізованих магазинах, інші: 43.21 Електромонтажні роботи, 43.22 Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування, 43.99 Інші спеціалізовані будівельні роботи.

4. Налаштування ефективної системи бухгалтерського обліку допоможе малим підприємствам забезпечити фінансову стабільність та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

5. ПП «Бойлерон» використовує спрощений План рахунків бухгалтерського обліку. Синтетичний облік виробничих запасів ведеться на

рахунку 20, аналітичний – на субрахунках: 201 - Запасні частини, 202 - Інші матеріали, 203 - Малоцінні та швидкозношувані предмети на складах. Аналітичний облік за рахунком 26 - Готова продукція ведеться за субрахунками: 261 - Товари на складі, 262 - Товари в торгівлі, 263 - Торгова націнка.

6. Виручка від реалізації товарів, послуг за готівку, що надійшла до каси ПП «БОЙЛЕРОН», відображається за дебетом субрахунку 301 «Готівка в національній валюті» в кореспонденції з кредитом рахунків: 702 «Дохід від реалізації товарів» – на суму реалізованих товарів через магазин; 703 «Дохід від реалізації послуг» - на суму реалізованих послуг із монтажу побутових електровиробів. Якщо оплата товарів, робіт здійснюється у безготівковій формі через установи банків, то у бухгалтерському обліку робиться проводка за дебетом рахунку 311 «Рахунки в банках в національній валюті» та кредитом рахунків 702, 703.

7. Списання товарів у магазині відбувається за дебетом рахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів» та кредитом рахунку 282. Для визначення собівартості монтажних послуг використовують проводки за дебетом рахунку 903 в кореспонденції з рахунком 20, субрахунками 661 «Розрахунки за заробітною платою», 681 «Розрахунки з вітчизняними покупцями і підрядниками» тощо. Закриття рахунків 702, 703, 902, 903 в кінці місяця проводиться шляхом перенесення їх сальдо на рахунок 791 «Результат операційної діяльності».

8. ПП «БОЙЛЕРОН» є платником єдиного податку, який відноситься до третьої групи. У рядку 2165 «Інші витрати» Звіту про фінансові результати за формою №2-мс відображається дебетовий оборот за рахунком 96 «Інші витрати» (субрахунки 961 - Витрати з єдиного податку, 962 - Адміністративні витрати, 963 - Витрати на збут, 964 - Інші фінансові витрати).

9. Протягом 2019-2022 років вартість активів ПП «Бойлерон» зросла незначно – на 140,6 тис. грн.. або на 4,92%, т.ч. за рахунок необоротних

активів – на 26,2 тис. грн., або на 35,69%, за рахунок оборотних - на 114,4 тис. грн., або на 4,11%. Основну частку активів ПП «Бойлерон» становлять оборотні активи, частка яких скоротилася з 97,43% до 96,68%, або на 0,75%. Основою статтею оборотних активів є запаси, частка яких перевищує 95%.

10. Динаміка пасивів балансу пояснюється скороченням власного капіталу на 483,9 тис. грн., або на 60,19% за рахунок системного отримання чистих збитків. Вартість довгострокових зобов'язань залишилася незмінною, а поточних – зросла на 624,5 тис. грн., або на 46,53%, переважно за рахунок кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги.

11. Основним джерелом фінансування ПП «Бойлерон» є поточні зобов'язання, частка яких зросла з 46,96% до 65,58%, або на 18,62%. Частка середньострокових зобов'язань лишилася відносно стабільною (скоротилася з 24,91% до 23,75%), а власного капіталу скоротилася суттєво – із 28,13% до 10,67%, або на 17,46%. Таким чином, підприємство є фінансово нестійким і залежить від зовнішніх джерел фінансування.

12. Протягом аналізованого періоду підприємство працювало збитково. Найбільший обсяг збитків (818,8 тис. грн.) був зафіксований у 2021 році, найменший – у 2020 році (143,8) тис. грн.). Величина доходів скоротилася на 106,6 тис. грн., бо на 4,13%, а витрат – на 46,7 тис. грн., або на 1,71%. Фінансовий стан підприємства можна визначити як нестійкий.

13. Для покращення ситуації на краще необхідно: збільшити обсяг продаж товарів і надання послуг із монтажу побутових електротоварів, скоротити витрати, забезпечити перехід до беззбиткової діяльності, збільшити величину власного капіталу через перекриття балансових збитків отримуваними прибутками, покращити розрахунково-платіжну дисципліну у відносинах із постачальниками товарів, робіт, послуг і скоротити рівень кредиторської заборгованості за товарними операціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бочуля Т. Обліково-інформаційний аспект товароруху в системі електронної торгівлі. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2013. № 4. С. 22-31.
2. Бубела А. В., Ковальчук С. О., Шубін С. Б. Управління запасами при організації товарорухомих процесів. *Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія*. 2012. Вип. 10. С. 307-312.
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-17?find=1&text=%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3#w1_38
4. Дзюба О. М. Товарні операції підприємства: особливості обліку з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2021. Вип. 17(1). С. 134-137.
5. Директива Європейського Парламенту і Ради 2012/27/ЄС від 25 жовтня 2012 року про енергоефективність, внесення змін до директив 2009/125/ЄС і 2010/30/ЄС та про скасування директив 2004/8/ЄС і 2006/32/ЄС: Директива Європейського Союзу від 25.10.2012 № 2012/27/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_017-12/ed20121025#n44
6. Довгопол Н., Нестеренко М. Первинні документи на товар: теорія і практика для підприємців – платників єдиного податку. *Бухгалтерський облік і аудит*. - 2014. № 8. С. 38-45.
7. Івченко Л.В., Грінько А. П. Використання комп'ютерних технологій в інформаційній системі торговельних підприємств. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2010. Вип. 1. С. 83-90.
8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99

р. № 291. Дата оновлення 29.10.2019 URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0893-99>

9. Кирильєва Л. О., Шеховцова Д. Д. Сучасна концепція регуляторів з організації бухгалтерського обліку. *Бізнес-Інформ*. 2019. № 3. С. 270-275.

10. Кудирко О. М. Особливості обліку та контролю товарних операцій фармацевтичної галузі в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 41. С. 302-306.

11. Любар О. О. Облікове забезпечення управління розрахунками з контрагентами за товарними операціями. *Агросвіт*. 2020. № 1. С. 48-60.

12. Матюха В. І., Мисака Г. В. Бухгалтерський облік розрахунків підприємства за товарними операціями. *Молодий вчений*. 2018. № 1(2). С. 933-936.

13. Международный стандарт финансовой отчетности (IAS) 18 «Выручка».

https://minfin.gov.ru/common/upload/library/2021/03/main/RU_BlueBook_GVT_2015_IAS_18.pdf

14. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text

15. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 34 (МСБО 34). Проміжна фінансова звітність. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_049#Text

16. Мокієнко Т. В. Придбання товарно-матеріальних цінностей: завдання обліку та документальне забезпечення. *Ефективна економіка*. 2015. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_109

17. Нікішина О. В., Тараканов М. Л. Інституційна складова регламентації товароруху в системі товарних ринків. *Економіка харчової промисловості*. 2021. Т. 13, Вип. 3. С. 23-33.

18. Питання зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.01.2011 № 148-р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2011-%D1%80#Text>

19. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

20. Подмешальська Ю. В., Парнюк О. В. Документальне забезпечення обліку товарних запасів на підприємстві . *Агросвіт*. 2020. № 22. С. 97-104.

21. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. №996–XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

22. Про державну статистику: Закон України від 17.09.1992 № 2614-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12#Text>

23. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 06.07.1995 № 265/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>

24. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Національного банку України від 21.01.2004 № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text>

25. Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: Наказ Міністерства фінансів України від 15.06.2011 № 720. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0720201-11#Text>

26. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

27. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

28. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Доходи»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

29. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

30. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів»: Наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2000 № 193. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>

31. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>

32. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1591. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>

33. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>

34. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14?find=1&text=%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%BD#w1)

[14?find=1&text=%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%BD#w1](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14?find=1&text=%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%BD#w1)
_1

35. Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 22.01.1996 № 116. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF#Text>

36. Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 19.04.2001 № 186. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01#Text>

37. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з ПДВ: Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2021 № 21 (в редакції наказу Міністерства фінансів України від 01 березня 2021 року N 131). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16#Text>

38. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897. Редакція від 17.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#Text>

39. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/ed20210701#n1770>

40. Проскура К. П., Лісовий А. В. Документальне обґрунтування ризиків фіктивності здійснених платниками податків операцій з постачання товарів в податкових перевірках. *Економічний вісник. Серія : Фінанси, облік, оподаткування*. 2019. Вип. 3. С. 212-221.

41. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ru/ed20131011#Text>

42. Юрченко Ю. Ю. Аналіз ключових дефініцій системи товароруху. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2009. Вип. 1(2). С. 155-160.